

บทที่ 7

RICHARD III

เค้าโครงเรื่อง

1. พระราชประวัติของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3
2. ละครประวัติศาสตร์เรื่อง Richard III
 - 2.1 ความเป็นมาของละคร
 - 2.2 แนวทางการทำความเข้าใจละคร
 - 2.3 บทคัดตอนบางส่วนของละคร

สาระสำคัญ

1. พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ประสูติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 1452 และสวรรคตเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ. 1485 เมื่อมีพระชนมายุเพียง 33 ชันษา พระองค์ทรงเป็นพระอนุชาของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 และทรงเสด็จขึ้นครองราชย์โดยชิงบัลลังก์จากพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 พระนัดดาของพระองค์

2. **Richard III** เป็นละครที่มีเนื้อหาแตกต่างจาก **Henry V** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใจความสำคัญของเรื่อง (theme) และวิธีการนำเสนอเรื่องราว ผู้ประพันธ์ได้เสนอสังขรณ์ของการกระทำใด ๆ ที่ไม่ถูกต้องของการได้มาซึ่งอำนาจและราชบัลลังก์ การสูญเสียอำนาจทั้งทางโลกและทางธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักศึกษาสามารถเล่าพระราชประวัติของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ได้
2. นักศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับละครเรื่อง **Richard III** ได้

ละครเรื่อง Richard III เป็นละครประวัติศาสตร์เรื่องที่ 4 ของวิลเลียม เชกสเปียร์ หลังจากเรื่อง Henry V ตอนที่ 1 - 3 (ระหว่าง ค.ศ. 1590 - 1592) ละครเรื่องนี้นับเป็นละครที่ยิ่งใหญ่ของเชกสเปียร์ ซึ่งได้ส่งเสริมให้เกิดนักแสดงละครอาชีพหลายคน อาทิเช่น ริชาร์ด เบอร์เบจ (Richard Burbage) และเดวิด แกริก (David Garrick) ซึ่งเป็นนักแสดงในคณะ Lord Chamberlain's Men ผู้มีชื่อเสียงมากที่สุดจากการแสดงเป็นพระเจ้าริชาร์ด ที่ 3

1. พระราชประวัติของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3

พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงประสูติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 1452 ณ พระราชวังฟอเธริงแฮม (Fotheringhay Palace) ในนอร์แธมตันเชียร์ (Northamptonshire) และสวรรคตในวันที่ 22

ภาพที่ 16 พระเจ้าริชาร์ดที่ 3

สิงหาคม ค.ศ. 1485 ที่บอสเวิร์ธฟีลด์¹ (Bosworth Field) ในเลสเตอร์เชียร์ (Leicestershire) พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์ยอร์ก ทรงขึ้นเป็นกษัตริย์โดยการชิงบัลลังก์จากพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 (Edward V) ผู้เป็นนัดดา ของพระองค์ และทรงขึ้นครองราชย์เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1483 แต่ทรงครองราชย์ได้ประมาณ 2 ปี ต่อมาพระองค์ ถูกปลงพระชนม์ที่บอสเวิร์ธฟีลด์ โดย เฮนรี ทิวดอร์ (Henry Tudor) เอิร์ลแห่งริชมอนด์ (Earl of Richmond) แห่งราชวงศ์แลงแคสเตอร์ศัตรูคนสำคัญของพระองค์ผู้ถูกเนรเทศไปอยู่ประเทศฝรั่งเศส

พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงเป็นกษัตริย์ที่มีความสามารถพระองค์หนึ่ง การสวรรคตของพระองค์ถือเป็นการสิ้นสุดของสงครามดอกกุหลาบระหว่างราชวงศ์ยอร์กและราชวงศ์แลงแคสเตอร์ที่ยืดเยื้อมานานถึง 30 ปี และเป็นการเริ่มศักราชใหม่ของการปกครองประเทศโดยราชวงศ์ทิวดอร์ (Tudor)

¹บอสเวิร์ธฟีลด์ เป็น สมรภูมิหรือสนามรบในเมืองบอสเวิร์ธ

ภาพที่ 17 ภาพแสดงการต่อสู้ระหว่างกองทหารของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 กับเฮนรี ทิวคอร์ก
ที่บอสเวิร์ธ ฟิลด์

พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงเป็นพระโอรสองค์สุดท้ายของริชาร์ด ดยุกแห่งยอร์ก (Richard Duke of York) พระเชษฐา²ของพระองค์ทรงยึดอำนาจและบัลลังก์มาจากพระเจ้าเฮนรีที่ 6 (Henry VI) แห่งราชวงศ์แลงแคสเตอร์ (Lancaster) และสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์ โดยมีพระนามว่าพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 (Edward IV) ต่อมาพระองค์³ทรงได้รับแต่งตั้งเป็นดยุกแห่งกลอสเตอร์ (Duke of Gloucester)

²พระเชษฐาของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 คือ เอ็ดเวิร์ดแห่งยอร์กหรือพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4

³พระเจ้าริชาร์ดที่ 3

ภาพที่ 18 พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 แห่งราชวงศ์
ยอร์ก

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1470 พระเจ้า
เอ็ดเวิร์ดที่ 4 และริชาร์ดดยุกแห่งกลอสเตอร์
ทรงถูกเนรเทศออกจากประเทศอังกฤษโดยริชาร์ด
เนวิล (Richard Neville) เอิร์ลแห่งวอริค (Earl of
Warwick) ผู้สนับสนุนให้พระเจ้าเฮนรีที่ 6
เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นครั้งที่ 2

ริชาร์ดดยุกแห่งกลอสเตอร์ทรงเป็นผู้ที่มี
ความซื่อสัตย์ต่อพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 ด้วยการ
ทรงนำกองทัพออกทำการต่อสู้กับทหารของ
ราชวงศ์แลงแคสเตอร์ และมีชัยชนะในการรบที่
บาร์เนต (Barnet) และทิวส์แบรี (Tewkesbury)
และได้ทูลเชิญ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 เสด็จนิวัต
ประเทศอังกฤษ เพื่อสืบราชบัลลังก์ต่อไปในเดือน
มีนาคม ค.ศ. 1471 มีผู้สันนิษฐานว่าริชาร์ด
ดยุกแห่งกลอสเตอร์ ส่งคนไปปลงพระชนม์
พระเจ้าเฮนรีที่ 6 ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในหอคอยแห่ง
กรุงลอนดอนในคืนวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ.
1471

เมื่อพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 ทรงกลับคืนสู่ อำนาจ พระองค์ทรงพระราชทานรางวัลและ
ที่ดินผืนใหญ่ให้ริชาร์ด ดยุกแห่งกลอสเตอร์ ทั้งยังทรงแต่งตั้งให้ครอบครัวของดุแลดินแดนตอนเหนือ
ของอังกฤษ นอกจากนั้นริชาร์ด ได้ทูลขอทรัพย์สินครั้งหนึ่งของริชาร์ด เนวิลผู้ได้ขับไล่พระเจ้า
เอ็ดเวิร์ดที่ 4 และพระองค์ออกนอกประเทศโดยการอภิเษกกับภริยาม่ายของริชาร์ด เนวิล
ริชาร์ด ดยุกแห่งกลอสเตอร์ ทรงปฏิบัติภารกิจควบคุมดูแลดินแดนที่เดิมไม่ค่อยจะเรียบร้อยให้อยู่
อย่างสงบสุข นอกจากนี้พระองค์ยังทรงเป็นที่ยอมรับของประชาชนในแถบนั้นด้วย

ต่อมาพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 9 เมษายน ค.ศ. 1483 ริชาร์ด
ดยุกแห่งกลอสเตอร์ ทรงทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินให้กับพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 (Edward V)
ซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 และพระนางอลิซาเบธ⁵ ผู้มีพระชนมายุเพียง 12 ชันษาเมื่อ
เสด็จขึ้นครองราชย์ ต่อมา ริชาร์ด ดยุกแห่งกลอสเตอร์ ทรงมีข้อขัดแย้งกับมเหสีม่ายของพระเจ้า

⁴ภริยาม่ายของริชาร์ด เนวิล คือ แอแน็ บิดาของอวริค

⁵พระนางอลิซาเบธ มีพระนามเดิมว่า อลิซาเบธ วูดวิลล์ (Elizabeth Woodville)

เอ็ดเวิร์ดที่ 4 ผู้ทรงพยายามครอบงำพระโอรส⁶ ริชาร์ดจึงตัดทอนอำนาจของพระนางโดยกำจัดขุนนางคนสนิทของพระนาง และนำพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 และพระอนุชาวัย 9 ชั้นเข้าไปอารักขาไว้ที่หอคอยแห่งกรุงลอนดอน จากนั้นริชาร์ดได้ทรงชักชวนให้บรรดาพระและบาทหลวงในลอนดอน ร่วมกันออกแถลงการณ์ว่า การอภิเษกสมรสของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 กับพระนางอลิซาเบธ วูดวิลล์ไม่ถูกต้อง ดังนั้นลูกๆ ของพระองค์กับพระนางอลิซาเบธ จึงเป็นลูกนอกกฎหมาย ริชาร์ด ดยุคแห่งกลอสเตอร์จึงทรงเป็นผู้ที่มีสิทธิ์สืบสันตติวงศ์ต่อจากพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 แต่เพียงผู้เดียว

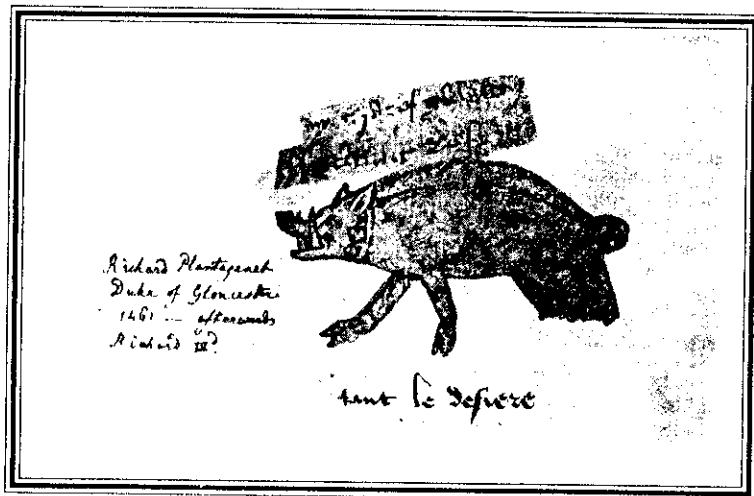
ภาพที่ 19 พระนางอลิซาเบธ พระมเหสีของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4

ภาพที่ 20 The White Tower ที่พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 และพระอนุชาพำนักอยู่ ก่อนหายตัวไปอย่างลึกลับ

⁶พระโอรส หมายถึง พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5

ในวันที่ 25 มิถุนายน เหล่าขุนนางในราชสำนัก และสมาชิกสภาสามัญ (Commoner) ส่วนหนึ่งได้ร่วมกันลงนามขอกล่าวหาทั้งหมดและริชาร์ดสถาปนาตนเองขึ้นเป็น **พระเจ้าริชาร์ดที่ 3** เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1483

ภาพที่ 21 แผ่นเหรียญและ
คติพจน์ประจำ
พระองค์ของ
พระเจ้าริชาร์ด
ที่ 3

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1483 มีข่าวลือกันว่า พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงปลงพระชนม์ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 และพระอนุชา แต่มีนักประวัติศาสตร์บางคนคิดว่า การปลงพระชนม์นั้นเป็นการกระทำของเฮนรี สแตฟฟอร์ด (Henry Stafford) ดยุกแห่งบั๊กกิงแฮม (Duke of Buckingham) เพื่อป้ายความผิดให้กับพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 และต่อต้านพระองค์ การก่อกบฏในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1483 ทางตอนใต้ของอังกฤษโดยบั๊กกิงแฮมจึงถือเป็นการกระทำที่ออกอาจและท้าทายต่อองค์มหากษัตริย์ แต่เมื่อบั๊กกิงแฮมถูกประหารชีวิต การกบฏก็สลายตัวไปโดยทันที จากนั้นพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงกลับมาปฏิบัติภารกิจของกษัตริย์อย่างขะมักเขม้น ทรงจัดส่งเสริมด้านการค้า และจัดตั้งสถาบันปฏิรูปทางการเงิน เพื่อโน้มน้าวขุนนางในราชสำนักที่ไม่ได้สนับสนุนพระองค์ในตอนต้นให้แปรกลับมาเข้าข้างพระองค์ แต่พระองค์ทรงล้มเหลวเนื่องจากบรรดาขุนนางเหล่านั้นพากันไปให้การสนับสนุนอย่างลับๆต่อเฮนรี ทิวดอร์ ศัตรูต่อราชบัลลังก์ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ที่พยายามเรียกร้องเอาราชบัลลังก์ของพระองค์

วันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ. 1485 เฮนรี ทิวดอร์ นำทัพกลับคืนสู่ประเทศอังกฤษ โดยเดินทัพเข้าทางตอนใต้ของเวลส์ (Wales) และทำให้พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ออกสู้รบกันที่สมรภูมิมอสเวิร์ธ ในวันที่ 22 สิงหาคม พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงพ่ายแพ้ในการรบครั้งนี้และพลีชีพในสนามรบอย่างกล้าหาญ พระองค์ประสบกับความปราชัย แม้ว่าพระองค์จะมีกำลังทหารมากกว่าเฮนรี ทิวดอร์ ทั้งนี้เพราะในกองทัพของพระองค์มีहनอนบ่อนได้นั่นเอง

หลังจากที่ปลงพระชนม์พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ในสนามรบแล้ว เฮนรี ทิวเดอร์ ขึ้นครองราชย์ และสถาปนาตนเองเป็นพระเจ้าเฮนรีที่ 7 (Henry VII)⁷ และทรงรวมราชวงศ์ยอร์กและแลงแคสเตอร์ โดยอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงอลิซาเบธแห่งราชวงศ์ยอร์ก พระธิดาในพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4

กิจกรรมที่ 1

ให้นักศึกษาเล่าพระราชประวัติของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง

2. ละครประวัติศาสตร์เรื่อง Richard III

2.1 ความเป็นมาของละครประวัติศาสตร์ Richard III

ละครเรื่อง Richard III เป็นละครประวัติศาสตร์แนวโคกนาฏกรรมที่เชกสเปียร์ ประพันธ์ในระหว่างปี ค.ศ. 1592 - 1593 การพิมพ์บทละครเรื่องนี้ใน Quarto 1 (Q1) ใน ค.ศ. 1597 โดยการรวบรวมจากความทรงจำของนักแสดง เป็นการพิมพ์ที่ทำให้เนื้อหาของบทละครหายไปประมาณ 200 บรรทัดเมื่อเปรียบเทียบกับครั้งที่พิมพ์ใน First Folio (F1)

ละครประวัติศาสตร์เรื่องนี้เป็นละครเรื่องแรกที่จัดแสดงในต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา แม้แต่ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) ยังชื่นชอบละครเรื่องนี้เป็นพิเศษและสามารถจำบรรทัดแรกของละครเรื่องนี้ได้จนขึ้นใจ ส่วนความนิยมทั่วไปในละครเรื่องนี้จะเห็นได้จากการจัดแสดงละครและสร้างภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องนี้ จากการกำกับการแสดงของ เซอร์ ลอเรนซ์ โอลิเวอร์ (Sir Laurence Oliver) อดีตนักแสดงละครของเชกสเปียร์ที่มีชื่อชาวอังกฤษ

เชกสเปียร์ประพันธ์ละครเรื่อง Richard III โดยอาศัยข้อเท็จจริงส่วนใหญ่จากหนังสือ Chronicles⁹ ของราฟาเอล ฮอลินเช็ด ที่มีเนื้อหาบางส่วนจาก History of King Richard the Third

⁷พระเจ้าเฮนรีที่ 7 ทรงขึ้นครองราชย์เมื่อ ค.ศ. 1485 - 1509

⁸'Now is the winter of our discontent' (องก์ 1 จาก 1 บรรทัดที่ 2)

⁹Chronicles ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ค.ศ. 1587

ของเซอร์ โทมัส มอร์ (Sir Thomas More) นอกจากนี้ซอสเปียร์ยังค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ *Anglica Historia* (ค.ศ. 1534) ของโพลีโดเร่ เวอร์จีล (Polydore Vergil) หนังสือ *The Union of the Two Noble and Illstre Families of Lancaster and York* (ค.ศ. 1542) ของเอ็ดเวิร์ด ฮอลล์ (Edward Hall) หนังสือ *Chronicles of 1543 and 1549* ของริชาร์ด แกรฟตัน (Richard Grafton) และเนื้อหาบางส่วนจากข้อเขียนชื่อ *The Tragedy of Clarendon* ในหนังสือ *The Mirror for Magistrates* (ค.ศ. 1559) แต่โดยสรุปแล้วผลงานของเซอร์ โทมัส มีส่วนช่วยกระตุ้นจินตนาการของซอสเปียร์ ในการประพันธ์ละครเรื่องนี้มาก

2.2 ละคร Richard III ของวิลเลียม เซกสเปียร์

Richard III เป็นละครประวัติศาสตร์ที่แสดงการสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งประเทศอังกฤษของริชาร์ด ดยุคแห่งกลอสเตอร์ ผู้ที่เต็มไปด้วยความทะเยอทะยานและความชั่วร้าย พระองค์ทรงเป็นคนทั้งอริยฉลาด เจ้าเล่ห์เพทุบาย และโหดร้าย ทรงทำได้ทุกอย่างเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของพระองค์ นั่นคือ การได้ขึ้นครองราชบัลลังก์ พระองค์ทรงเลือกที่จะใช้ความรุนแรงและป่าเถื่อน เพื่อกำจัดคนที่ขวางทางของพระองค์ ตัวอย่างเช่น พระองค์ทรงเป็นผู้วางอุบายให้พระเชษฐาทั้งสอง¹⁰ พระองค์ทรงมีเรื่องบาดหมางกันโดยยูแหยเพ็ดพูดคำทำนวยเกี่ยวกับคนที่มีชื่อนำด้วยอักษร G ดังเห็นได้จากคำกล่าวนำเรื่องของพระองค์ในองก์ 1 ฉาก 1

I, that am rudely stamped, and want love majesty
 To strut before a wanton ambling nymph.
 I, that am curtailed of this fair proportion,
 Cheated of feature by dissembling Nature,
 Deformed, unfinished, sent before my time
 Into this breathing world scarce half made up,
 And that so lamely and unfashionable
 That dogs bark at me as I halt by them
 Why, I, in this weak piping time of peace,
 Have no delight to pass away the time,
 Unless to spy my shadow in the sun
 And descant on mine own deformity.
 And therefore, since I cannot prove a lover
 To entertain these fair well-spoken days,
 I am determin'd to prove a villain

¹⁰พระเชษฐาทั้งสอง หมายถึง พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 และจอร์จ ดยุคแห่งแคลเรนซ์ (George, Duke of Clarence)

And hate the idle pleasures of these days.
Plots have I laid, inductions dangerous,
By drunken prophecies, libels, and dreams,
To set my brother Clarence and the King
In deadly hate the one against the other;
And if King Edward be as true and just
As I am subtle, false, and treacherous, 35

This day should Clarence closely be mew'd up
About a prophecy which says that G
Of Edward's heirs the murderer shall be.
Dive, thoughts, down to my soul. Here Clarence comes. 40

*Enter Clarence, guarded, and Brakenbury,
[lieutenant of the Tower].*

Brother, good day. What means this armed guard
That waits upon your Grace ?

Clarence. His Majesty,
Tend'ring my person's safety, hath appointed
This conduct to convey me to the Tower.

Richard. Upon what cause ? 45

Clarence. Because my name is George.

Richard. Alack, my lord, that fault is none of yours;
He should for that commit your godfathers.
O, belike his Majesty hath some intent
That you should be new christ'ned in the tower. 50
But what's the matter, Clarence ? May I know ?

Clarence. Yea, Richard, when I know; for I protest
As yet I do not. But, as I can learn,
He harkens after prophecies and dreams,
And from the crossrow plucks the letter G, 55
And says a wizard told him that by G
His issue disinherited should be;
And, for my name of George begins with G,
It follows in his thought that I am he.

These (as I learn) and suchlike toys as these 60
 Hath moved his Highness to commit me now.

Richard. Why, this it is when men are ruled by women.
 'Tis not the King that sends you to the Tower,
 My Lady Grey his wife, Clarence, 'tis she
 That tempers him to this extremity. 65
 Was it not she, and that good man of worship,
 Anthony Woodeville her brother there,
 That made him send Lord Hastings to the Tower,
 From whence this present day he is delivered ?
 We are not safe, Clarence, we are not safe. 70

Clarence. By heaven, I think there is no man secure
 But the Queen's kindred, and night-walking heralds
 That trudge betwixt the King and Mistress Shore.
 Heard you not what an humble suppliant
 Lord Hastings was to her for his delivery ? 75

Richard. Humbly complaining to her deity
 Got my Lord Chamberlain his liberty.
 I'll tell you what, I think it is our way,
 If we will keep in favor with the King,
 To be her men and wear her livery. 80
 The jealous o'erworn widow and herself,
 Since that our brother dubbed them gentlewomen
 Are mighty gossips in our monarchy.

Brakenbury. I beseech your Graces both to pardon me
 His Majesty hath straitly given in charge 85
 That no man shall have private conference,
 Of what degree soever, with your brother.

Richard. Even so ? And please your worship, Brakenbury,
 You may partake of anything we say.
 We speak no treason, man; we say the King 90
 Is wise and virtuous, and his noble queen
 Well struck in years fair and not jealous;

We say that Shore's wife hath a pretty foot,
A cherry lip, a bonny eye, a passing pleasing tongue;
And that the Queen's kindred are made gentlefolks. 95
How say you, sir ? Can you deny all this ?

Brakenbury. With this, my lord, myself have nought to do.

Richard. Naught to do with Mistress Shore ! I tell thee, fellow,
He that doth naught with her, excepting one,
Were best to do it secretly alone. 100

Brakenbury. What one, my lord ?

Richard. Her husband, knave. Wouldst thou betray me ?

Brakenbury. I beseech your Grace to pardon me, and withal
Forbear your conference with the noble Duke.

Clarence. We know thy charge, Brakenbury, and will obey 105

Richard. We are the Queen's abjects, and must obey.
Brother, farewell. I will unto the King;
And whatsoever you will employ me in,
Were it to call King Edward's widow sister,
I will perform it to enfranchise you. 110
Meantime, this deep disgrace in brotherhood
Touches me deeper than you can imagine.

Clarence. I know it pleaseth neither of us well.

Richard. Well, your imprisonment shall not be long;
I will deliver you, or else lie for you. 115
Meantime, have patience.

Clarence. I must perforce. Farwell.

Exit Clarence, [with Brakenbury and Guard].

(องก์ที่ 1)

หลังจากริชาร์ดดยุคแห่งกลอสเตอร์กำจัดพระเชษฐาได้แล้ว พระองค์ทรงโปรดให้บั๊กกิงแฮม (Buckingham) ที่อยู่ฝ่ายตนไปทูลเชิญให้เจ้าชายเอ็ดเวิร์ดและเจ้าชายริชาร์ดเสด็จกลับพระนคร เพื่อสถาปนาเจ้าชายเอ็ดเวิร์ดเป็นพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 จากนั้นได้ให้ผู้สนับสนุนให้ตนเป็นกษัตริย์ จับพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 และเจ้าชายริชาร์ดขังไว้ที่หอคอยแห่งกรุงลอนดอน (Tower of London) และให้เทอเรล (Tyrrel) และพรรคพวกไปปลงพระชนม์เจ้าชายทั้งสองที่ถูกคุมขังอยู่ หลังจากสถาปนาตนเป็นพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 (Richard III)

King Richard. Why, Buckingham, I say I would be king.

Buckingham. Why, so you are, my thrice-renowned lord.

King Richard. Ha ! Am I king ? 'Tis so; but Edward lives.

Buckingham. True, noble Prince.

King Richard. O bitter consequence,

15

That Edward still should live true noble prince !

Cousin, thou wast ! not wont to be so dull.

Shall I be plain ? I wish the bastards dead,

And I would have it suddenly performed.

What say'st thou now ? Speak suddenly, be brief.

20

Buckingham. Your Grace may do your pleasure.

King Richard. Tut, tut, thou art all ice, thy kindness freezes.

Say, have I thy consent that they shal die ?

Buckingham. Give me some little breath, some pause, dear lord,

Before I positively speak in this.

25

I will resolve you herein presently.

Exit Buckingham.

(องก์ที่ 4 จาก 2)

Enter [King] Richard.

And here he comes. All health, my sovereign lord !

King Richard. Kind Tyrrel, am I happy in thy news ?

Tyrrel. If to have done the thing you gave in charge

Beget your happiness, be happy then,

For it is done.

King Richard. But didst thou see them dead ?

Tyrrel. I did, my lord.

King Richard. And buried, gentle Tyrrel ?

Tyrrel. The chaplain of the Tower hath buried them;

But where (to say the truth) I do not know.

(องก์ที่ 4 จาก 3)

นอกจากนี้พระองค์ยังทรงกำจัดเลดี้แอนน์ (Anne) พระมเหสีโดยให้แคทสบี (Catesby) ปลอ่ยข่าวว่าพระนางทรงประชวรและสวรรคต ด้วยทรงมีแผนการที่จะอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงอลิซาเบธ พระภคินีของเจ้าชายเอ็ดเวิร์ดและเจ้าชายริชาร์ดที่ถูกปลงพระชนม์ไปในหอคอยแห่งกรรลงลอนดอน เพื่ออำนาจและราชบัลลังก์ของพระองค์

King Richard. Come hither, Catesby. Rumor it abroad

That Anne my wife is very grievous sick; 50

I will take order for her keeping close.

Inquire me out some mean poor gentleman,

Whom I will marry straight to Clarence' daughter.

The boy is foolish, and I fear not him.

Look how thou dream'st ! I say again, give out 55

That Anne my queen is sick and like to die.

About it; for it stands me much upon

To stop all hopes whose growth may damage me.

[Exit Catesby.]

I must be married to my brother's daughter,

Or else my kingdom stands on brittle glass. 60

Murder her brothers and then marry her !

Uncertain way of gain ! But I am in

So far in blood that sin will pluck on sin.

Tear-falling pity dwells not in this eye.

(องก์ที่ 4 ฉาก 2)

พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ไม่เพียงแต่กำจัดผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์เท่านั้น บรรดาขุนนางในราชสำนักที่กระด้างกระเดื่องหรือไม่ปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระองค์ถูกกำจัดกันมากมาย เช่น ริเวอร์ส (Rivers) เกรย์ (Grey) และวอห์น (Vaughan) ขุนนางคนสนิทของพระนางอลิซาเบธ ลอร์ดเฮสติงส์ (Lord Hastings) และดยุคแห่งบั๊กกิงแฮม (Duke of Buckingham) ขุนนางผู้ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ได้ทุกเรื่อง เป็นต้น

*Enter Buckingham with [Sheriff and] Halberds,
led to execution.*

Buckingham. Will not King Richard let me speak with him ?

Sheriff. No, my good lord; therefore be patient.

Buckingham. Hastings, and Edward's children, Grey and Rivers,

Holy King Henry and thy fair son Edward,

Vaughan, and all that have miscarried

5

By underhand corrupted foul injustice,

If that your moody discontented souls

Do through the clouds behold this present hour,

Even for revenge mock my destruction !

This is All Souls' day, fellow, is it not ?

10

Sheriff. It is, my lord.

(องก์ที่ 5 ฉาก 1)

ละคร **Richard III** แบ่งเป็น 5 องก์ (act) เช่นเดียวกับ **Henry V** เหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นภายในประเทศอังกฤษทั้งหมด จากการรบที่สมรภูมิบอสเวิร์ธ (Bosworth Field) นับเป็นฉากที่สำคัญที่สุดในเรื่อง เนื่องจากแสดงให้เห็นความปราชัยของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ต่อดริชมอนด์ (Richmond) ผู้ซึ่งต่อมาสถาปนาตนเป็นกษัตริย์ของอังกฤษและอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงอลิซาเบธ แม้พระองค์จะเป็นกษัตริย์ที่โหดร้ายในละคร **Richard III** ของเชกสเปียร์ แต่พระองค์ทรงกล้าหาญในการรบ ด้วยทรงออกรบทั้งที่ทราบว่าจะเป็นฝ่ายแพ้รบแน่นอน และพระองค์ทรงเป็นกษัตริย์อังกฤษพระองค์เดียวที่เชกสเปียร์เขียนถึงโดยจบเรื่องด้วยการให้พระองค์สิ้นพระชนม์ในสนามรบ

การนำเสนอเรื่องราวในละคร **Richard III** ของเชกสเปียร์เป็นไปตามลำดับของเหตุการณ์ ตั้งแต่เริ่มจนจบเรื่อง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า chronological order แต่เพทบุบายต่างๆ ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ที่เชกสเปียร์นำมาใช้จะทำให้ผู้ชมไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการชมละคร และอาจเป็นเหตุผลว่า ทำไมพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ของเชกสเปียร์จึงมีแต่ความโหดร้ายเกินมนุษย์ธรรมดาจะกระทำได้

ละครเรื่อง **Richard III** จบด้วยความสงบเรียบร้อย ข้อขัดแย้งระหว่างราชวงศ์แลงแคสเตอร์และยอร์กจบลงพร้อมกับการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 หากดูตัวละครของ **Richard III** จะพบว่าตัวละครที่สำคัญในเรื่องจะมีประมาณ 37 คน ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าละครเรื่อง **Henry V**

2.3 ตัวอย่างละครบางตอนจาก Richard III

ACT I

Scene II. [A street.]

*Enter the corse of Henry the Sixth, with Halberds to guard it,
Lady Anne being the mourner.*

Anne. Set down, set down your honorable load-
If honor may be shrouded in a hearse-
Whilst I awhile obsequiously lament
Th' untimely fall of virtuous Lancaster.

[The Bearers set down the hearse.]

Poor key-cold figure of a holy king, 5
Pale ashes of the house of Lancaster,
Thou bloodless remnant of that royal blood,
Be it lawful that I invoke thy ghost
To hear the lamentations of poor Anne,
Wife to thy Edward, to thy slaught' red son, 10
Stabbed by the selfsame hand that made these wounds !
Lo, in these windows that let forth thy life
I pour the helpless balm of my poor eyes.
O, cursed be the hand that made these holes !
Cursed the heart that had the heart to do it ! 15
Cursed the blood that let this blood from hence !
More direful hap betide that hated wretch
That makes us wretched by the death of thee
Than I can wish to wolves, to spiders, toads,
Or any creeping venom'd thing that lives ! 20
If ever he have child, abortive be it,
Prodigious, and untimely brought to light,
Whose ugly and unnatural aspect
May fright the hopeful mother at the view,

And that be heir to his unhappiness ! 25
If ever he have wife, let her be made
More miserable by the life of him
Than I am made by my young lord and thee !
Come, now towards Chertsey with your holy load,
Taken from Paul's to be interred there; 30

[The Bearers take up the hearse.]

And still as you are weary of this weight,
Rest you, whiles I lament King Henry's corse.

Enter Richard, Duke of Gloucester.

Richard. Stay, you that bear the corse, and set it down.

Anne. What black magician conjures up this fiend
To stop devoted charitable deeds ? 35

Richard. Villains, set down the corse, or, by Saint Paul,
I'll make a corse of him that disobeys.

Gentleman My lord, stand back and let the coffin pass.

Richard. Unmannered dog, stand thou when I command !
Advance thy halberd higher than my breast, 40
Or, by Saint Paul, I'll strike thee to my foot
And spurn upon thee, beggar, for thy boldness.

[The Bearers set down the hearse.]

Anne. What do you tremble ? Are you all afraid ?
Alas, I blame you not, for you are mortal,
And mortal eyes cannot endure the devil, 45
Avaunt, thou dreadful minister of hell !
Thou hadst but power over his mortal body,
His soul thou canst not have; therefore, begone.

Richard. Sweet saint, for charity, be not so curst.

Anne. Foul devil, for God's sake hence, and trouble us not, 50
For thou hast made the happy earth thy hell,
Filled it with cursing cries and deep exclams.
If thou delight to view thy heinous deeds,
Behold this pattern of thy butcheries.

O gentlemen, see, see dead Henry's wounds 55
 Open their congealed mouths and bleed afresh !
 Blush, blush, thou lump of foul deformity,
 For 'tis thy presence that exhales this blood
 From cold and empty veins where no blood dwells.
 Thy deed inhuman and unnatural 60
 Provokes this deluge most unnatural.
 O God, which this blood mad'st revenge his death !
 O earth, which this blood drink'st, revenge his death !
 Either heav'n, with lightning strike the murd'rer dead,
 Or earth, gape open wide and eat him quick, 65
 As thou dost swallow up this good king's blood
 Which his hell-governed arm hath butchered !

Richard. Lady, you know no rules of charity,
 Which renders good for bad, blessings for curses.

Anne. Villain, thou know'st nor law of God nor man 70
 No beast so fierce but knows some touch of pity.

Richard. But I know none, and therefore am no beast.

Anne. O wonderful, when devils tell the truth !

Richard. More wonderful, when angels are so angry.
 Vouchsafe, divine perfection of a woman, 75
 Of these supposed crimes to give me leave
 By circumstance but to acquit myself.

Anne. Vouchsafe, diffused infection of a man,
 Of these known evils but to give me leave
 By circumstance to accuse thy cursed self. 80

Richard. Fairer than tongue can name thee, let me have
 Some patient leisure to excuse myself.

Anne. Fouler than heart can think thee, thou canst make
 No excuse current but to hang thyself.

Richard. By such despair I should accuse myself. 85

Anne. And by despairing shalt thou stand excused
 For doing worthy vengeance on thyself
 That didst unworthy slaughter upon others.

Richard. Say that I slew them not ?

Anne. Then say they were not slain
 But dead they are, and, devilish slave, by thee. 90

Richard. I did not kill your husband.

Anne. Why, then he is alive.

Richard. Nay, he is dead, and slain by Edward's hands

Anne. In thy foul throat thou li'st ! Queen Margaret saw
 Thy murd'rous falchion smoking in his blood;
 The which thou once didst bend against her breast 95
 But that thy brothers beat aside the point.

Richard. I was provoked by her sland'rous tongue,
 That laid their guilt upon my guiltless shoulders.

Anne. Thou wast provoked by thy bloody mind,
 That never dream'st on aught but butcheries. 100
 Didst thou not kill this king ?

Richard. I grant ye.

Anne. Dost grant me, hedgehog ? Then God grant me too
 Thou mayst be damned for that wicked deed !
 O, he was gentle, mild, and virtuos !

Richard. The better for the King of heaven that hath him. 105

Anne. He is in heaven, where thou shalt never come.

Richard. Let him thank me that holp to send him thither;
 For he was fitter for that place than earth.

Anne. And thou unfit for any place but hell.

Richard. Yes, one place else, if you will hear me name it. 110

Anne. Some dungeon.

Richard. Your bedchamber.

Anne. I'll rest betide the chamber where thou liest !

Richard. So will it, madam, till I lie with you.

Anne. I hope so.

Richard. I know so. But, gentle Lady Anne,
To leave this keen encounter of our wits
And fall something into a slower method,
Is not the causer of the timeless deaths
Of these Plantagenets, Henry and Edward,
As blameful as the executioner ?

Anne. Thou wast the cause and most accursed effect 120

Richard. Your beauty was the cause of that effect;
Your beauty, that did haunt me in my sleep
To undertake the death of all the world,
So I might live one hour in your sweet bosom.

Anne. If I thought that, I tell thee, homicide, 125
these nails should rend that beauty from my cheeks.

Richard. These eyes could not endure that beauty's wrack.
You should not blemish it if I stood by.
As all the world is cheered by the sun,
So I by that; it is my day, my life. 130

Anne. Blach night o'ershade thy day, and death thy life !

Richard. Curse not thyself, fair creature; thou art both.

Anne. I would I were, to be revenged on thee.

Richard. It is a quarrel most unnatural
To be revenged on him that loveth thee. 135

Anne. It is a quarrel just and reasonable
To be revenged on him that killed my husband.

Richard. He that bereft thee, lady, of thy husband,
Did it to help thee to a better husband.

Anne. His better doth not breathe upon the earth. 140

Richard. He lives that loves thee better than he could.

Anne. Name him.

Richard. Plantagenet.

Anne. Why, that was he.

Richard. The selfsame name, but one of better nature.

Anne. Where is he ?

Richard. Here. [She] *spits at him.*

Why dost thou spit at me ?

Anne. Would it were mortal poison for thy sake ! 145

Richard. Never came poison from so sweet a place.

Anne. Never hung poison on a fouler toad.

Out of my sight ! Thou dost infect mine eyes.

Richard. Thine eyes, sweet lady, have infected mine.

Anne. Would they were basilisks to strike thee dead ! 150

Richard. I would they were, that I might die at once;

For now they kill me with a living death.

Those eyes of thine from mine have drawn salt tears,
Shamed their aspect with store of childish drops.

These eyes which never shed remorseful tear, 155

No, when my father York and Edward wept

To hear the piteous moan that Rutland made

When black-faced Clifford shook his sword at him,

Nor when thy warlike father, like a child,

Told the sad story of my father's death 160

And twenty times made pause to sob and weep,

That all the standers-by had wet their cheeks

Like trees bedashed with rain. In that sad time

My manly eyes did scorn an humble tear;

And what these sorrows could not thence exhale 165

Thy beauty hath, and made them blind with weeping.

I never sued to friend nor enemy;

My tongue could never learn sweet smoothing word;

But now thy beauty is proposed my fee,

My proud heart sues, and prompts my tongue to speak. 170

She looks scornfully at him.

Teach not thy lip such scorn, for it was made

For kissing, lady, not for such contempt.

If thy revengeful heart cannot forgive,

Lo, here I lend thee this sharp-pointed sword;

Which if thou please to hide in this true breast 175

And let the soul forth that adareth thee,

I lay it naked to the deadly stroke

And humbly beg the death upon my knee.

He lays his breast open.

She offers at [it] with his sword.

Nay, do not pause, for I did kill King Henry,

But 'twas thy beauty that provoked me. 180

Nay, now dispatch; 'twas I that stabbed young Edward,

But 'twas thy heavenly face that set me on.

Set falls the sword.

Take up the sword again, or take up me.

Anne. Arise, dissembler; though I wish thy death,

I will not be thy executioner. 185

Richard. Then did me kill myself, and I will do it.

Anne. I have already.

Richard. That was in thy rage.

Speak it again, and even with the word

This hand, which for thy love did kill thy love,

Shall for thy love kill a far truer love. 190

To both their deaths shalt thou be accessory.

Anne. I would I knew thy heart.

Richard. 'Tis figured in my tongue.

Anne. I fear me both are false.

Richard. Then never was man true. 195

Anne. Well, well, put up your sword.
Richard. Say, then, my peace is made.
Anne. That shalt thou know hereafter.
Richard. But shall I live in hope ?
Anne. All men, I hope, live so. 200
Richard. Vouchsafe to wear this ring.
Anne. To take is not to give.
[Richard puts the ring on her finger.]
Richard. Look how my ring encompasseth thy finger,
Even so thy breast encloseth my poor heart.
Wear both of them, for both of them are thine. 205
And if thy poor devoted servant may
But beg one favor at thy gracious hand,
Thou dost confirm his happiness forever.
Anne. What is it ?
Richard. That it may please you leave these sad designs 210
To him that hath most cause to be a mourner,
And presently repair to Crosby House,
Where, after I have solemnly interred
At Chertsey monast'ry this noble king
And wet his grave with my repentant tears, 215
I will with all expedient duty see you.
For divers unknown reasons, I beseech you,
Grant me this boon.
Anne. With al my heart; and much it joys me too
To see you are become so penitent. 220
Tressel and Barkley, go along with me.
Richard. Bid me farewell.
Anne. 'Tis more than you deserve;
But since you teach me how to flatter you,
Imagine I have said farewell already.

Exit two with Anne.

Richard. Sirs, take up the corse.
Gentleman. Towards Chertsey, noble lord ? 225
Richard. No, to Whitefriars; there attend my coming.
Exit [Bearers and Gentlemen with] corse.
Was ever woman in this humor wooed ?
Was ever woman in this humor won ?
I'll have her, but I will not keep her long.
What ! I that killed her husband and his father 230
To take her in her heart's extremest hate,
With curses in her mouth, tears in her eyes,
The bleeding witness of my hatred by,
Having God, her conscience, and these bars against me,
And I no friends to back my suit at all 235
But the plain devil and dissembling looks,
And yet to win her, all the world to nothing ! Ha !
Hath she forgot already that brave prince,
Edward her lord, whom I, some three months since, 240
Stabbed in my angry mood at Tewkesbury ?
A sweeter and a lovelier gentleman,
Framed in the prodigality of nature,
Young, valiant, wise, and no doubt, right royal,
The spacious world cannot again afford. 245
And will she yet abase her eyes on me,
That cropped the golden prime of this sweet prince
And made her widow to a woeful bed ?
On me, whose all not equals Edward's moi'ty ?
On me, that halts and am misshapen thus ? 250
My dukedom to a beggarly denier
I do mistake my person all this while.
Upon my life, she finds, although I cannot,
Myself to be a marv'lous proper man.
I'll be at charges for a looking glass 255

And entertain a score or two of tailors
To study fashions to adorn my body.
Since I am crept in favor with myself,
I will maintain it with some little cost.
But first I'll turn you fellow in his grave,
And then return lamenting to my love.
Shine out, fair sun, till I have bought a glass
That I may see my shadow as I pass.

Exit.

ACT V

[Scene III. Bosworth Field.]

*Enter King Richard in arms, with Norfolk,
Ratcliffe, and the Earl of Surrey,
[and Soldiers].*

King Richard. Here pitch our tent, even here in Bosworth field.

My Lord of Surrey, why look you so sad ?

Surrey. My heart is ten times lighter than my looks.

King Richard. My Lord of Norfolk !

Norfolk. Here, most gracious liege.

King Richard. Norfolk, we must have knocks; ha, must we not ?

5

Norfolk. We must both give and take, my loving lord.

King Richard. Up with my tent ! Here will I lie tonight;

[Soldiers begin to set up the King's tent.]

But where tomorrow ? Well, all's one for that.

Who hath descried the number of the traitors ?

Norfolk. Six or seven thousand is their utmost power.

10

King Richard. Why, our battalia trebles that account;
Besides, the King's name is a tower of strenght,
Which they upon the adverse faction want.
Up with the tent ! Come, noble gentlemen,

Let us survey the vantage of the ground.
Call for some men of sound direction.
Let's lack no discipline, make no delay,
For, lords, tomorrow is a busy day.

15

Exeunt.

*Enter Richmond, Sir William Brandon, Oxford,
and Dorset, [Herbert, and Blunt].*

- Richmond.** The weary sun hath made a golden set
And by the bright tract of his fiery car 20
Gives token of a goodly day tomorrow.
Sir William Brandon, you shall bear my standard.
Give me some ink and paper in my tent.
I'll draw the form and model of our battle,
Limit each leader to his several charge, 25
And part in just proportion our small power.
My Lord of Oxford, you, Sir William Brandon,
And you, Sir Walter Herbert, stay with me.
The Earl of Pembroke keeps his regiment;
Good Captain Blunt, bear my good-night to him, 30
And by the second hour in the morning
Desire the Earl to see me in my tent.
Yet one thing more, good Captain, do for me:
Where is Lord Stanley quartered, do you know ?
- Blunt.** Unless I have mistaken his colors much, 35
Which well I am assured I have not done,
His regiment lies half a mile at least
South from the mighty power of the King.
- Richmond.** If without peril it be possible,
Sweet Blunt, make some good means to speak with him 40
And give him from me this most needful note.

Blunt. Upon my life, my lord, I'll undertake it;

And so God give you quiet rest tonight !

Richmond. Good night, good Captain Blunt. *[Exit Blunt.]* Come, gentlemen,

Let us consult upon tomorrow's business.

45

Into my tent; the dew is raw and clod.

They withdraw into the tent.

Enter, [to his tent, King] Richard , Ratcliffe,

Norfolk, and Catesby.

King Richard. What is't o'clock ?

Catesby. It's suppertime, my lord;

It's nine o'clock.

King Richard. I will not sup tonight.

Give me some ink and paper.

What, is my beaver easier than it was ?

50

And all my armor laid into my tent ?

Catesby. It is, my liege; and all things are in readiness.

King Richard. Good Norfolk, hie thee to thy charge;

Use careful watch, choose trusty sentinels.

Norfolk. I go, my lord.

55

King Richard. Stir with the lark tomorrow, gentle Norfolk.

Norfolk. I warrant you, my lord.

Exit.

King Richard. Catesby !

Catesby. My lord ?

King Richard. Send out a pursuivant-at-arms

To Stanley's regiment; bid him bring his power

60

Before sunrising, lest his son George fall

Into the blind cave of eternal night. *[Exit Catesby.]*

Fill me a bowl of wine. Give me a watch.

Saddle white Surrey for the field tomorrow.

Look that my staves be sound and not too heavy. 65

Ratcliffe !

Ratcliffe. My lord ?

King Richard. Saw'st thou the melancholy Lord
Northumberland ?

Ratcliffe. Thomas the Earl of Surrey and himself,
Much about cookshut time, from troop to troop 70
Went through the army, cheering up the soldiers.

King Richard. So, I am satisfied. Give me a bowl of wine.
I have not that alacrity of spirit
Nor cheer of mind that I was wont to have.

[Wine brought.]

Set it down. Is ink and paper ready ? 75

Ratcliffe. It is, my lord.

King Richard. Bid my guard watch. Leave me. Ratcliffe,
About the mid of night come to my tent
And help to arm me. Leave me, I say.

Exit Ratcliffe, [King Richard sleeps.]

*Enter [Stanley, Earl of] Derby, to Richmond in
his tent, [Lords and Gentlemen attending].*

Stanley. Fortune and victory sit on thy helm ! 80

Richmond. All comfort that the dark night can afford
Be to thy person, noble father-in-law !
Tell me, how fares our loving mother ?

Stanley. I by attorney bless thee from thy mother,
Who prays continually for Richmond's good 85
So much for that. The silent hours steal on
And flaky darkness breaks within the east.

In brief, for so the season bids us be,
Prepare thy battle early in the morning
And put thy fortune to the arbitrament 90

Of bloody strokes and mortal-staring war.
I, as I may-that which I would I cannot-
With best advantage will deceive the time
And aid thee in this doubtful shock of arms.
But on thy side I may not be too forward, 95
Lest, being, seen, thy brother, tender George,
Be executed in his father's sight.
Farewell; the leisure and the fearful time
Cuts off the ceremonious vows of love
And ample interchange of sweet discourse 100
Which so long sund'red friends should dwell upon.
God give us leisure for these rites of love !
Once more adieu; be valiant, and speed well.

Richmond. Good lords, conduct him to his regiment.
I'll strive with troubled thoughts to take a nap, 105
Lest leaden slumber peise me down tomorrow
When I should mount with wings of victory.
Once more, good night, kind lords and gentlemen.

Exeunt. Manet Richmond.

O thou whose captain I account myself,
Look on my forces with a gracious eye ! 110
Put in their hands thy bruising irons of wrath,
That they may crush down with a heavy fall
The usurping helmets of our adversaries !
Make us thy ministers of chastisement,
That we may praise thee in the victory ! 115
To thee I do commend my watchful soul
Ere I let fall the windows of mine eyes.
Sleeping and waking, O defend me still !

Sleeps.

Enter the Ghost of Prince Edward, son to Henry the Sixth.

Ghost. (To Richard) Let me sit heavy on thy soul tomorrow !
Think how thou stab'st me in my prime of youth 120

At Tewkesbury. Despair therefore and die !
(*To Richmond*) Be cheerful, Richmond; for the wronged souls
Of butchered princes fight in thy behalf.
King Henry's issue, Richmond, comforts thee.

[*Exit.*]

Enter the Ghost of Henry the Sixth.

Ghost. (**To Richard**) When I was mortal, my anointed body 125
By thee was punched full of deadly holes.
Think on the Tower and me. Despair and die !
Harry the Sixth bids thee despair and die !
(*To Richmond*) Virtuous and holy, be thou conqueror !
Harry, that prophesied thou shouldst be king, 130
Doth comfort thee in thy sleep. Live and flourish !

[*Exit.*]

Enter the Ghost of Clarence.

Ghost. (**To Richard**) Let me sit heavy in thy soul tomorrow,
I that was washed to death with fulsome wine,
Poor Clarence, by thy guile betrayed to death.
Tomorrow in the battle think on me, 135
And fall thy edgeless sword. Despair and die !
(*To Richmond*) Thou offspring of the house of Lancaster,
The wronged heirs of York do pray for thee.
Good angels guard thy battle ! Live and flourish !

[*Exit.*]

Enter the Ghosts of Rivers, Grey, and Vaughan.

Rivers. (**To Richard**) Let me sit heavy in thy soul tomorrow, 140
Rivers, that died at Pomfret ! Despair and die !
Grey. Think upon Grey, and let thy soul despair !
Vaughan. Think upon Vaughan and with guilty fear
Let fall thy lance: despair, and die !
All. (**To Richmond**) Awake, and think our wrongs in Richard's bosom 145
Will conquer him ! Awake, and win the day !

[*Exeunt.*]

Enter the Ghost of Hastings.

Ghost. (To Richard) Bloody and guilty, guiltily awake,
And in a bloody battle end thy days !
Think on Lord Hastings. Despair and die !
(To Richmond) Quiet untroubled soul, awake, awake ! 150
Arm, fight and conquer for fair England's sake !
[Exit.]

Enter the Ghosts of the two young Princes.

Ghosts. (To Richard) Dream on thy cousins smothered in the Tower.
Let us be lead within thy bosom, Richard,
And weigh thee down to ruin, shame, and death.
Thy nephews' souls bid thee despair and die ! 155
(To Richmond) Sleep, Richmond, sleep in peace
and wake in joy.
Good angels guard thee from the boar's annoy !
Live, and beget a happy race of kings !
Edward's unhappy sons do bid thee flourish.
[Exeunt.]

Enter the Ghost of Lady Anne his wife.

Ghost. (To Richard) Richard, thy wife, that wretched Anne thy wife, 160
That never slept a quiet hour with thee,
Now fills thy sleep with perturbations.
Tomorrow in the battle think on me,
And fall thy edgeless sword. Despair and die !
(To Richmond) Thou quiet soul, sleep thou a quiet sleep. 165
Dream of success and happy victory !
Thy adversary's wife doth pray for thee.
[Exit.]

Enter the Ghost of Buckingham.

Ghost. (To Richard) The first was I that helped thee to the crown;
The last was I that felt thy tyranny.
O, in the battle think on Buckingham, 170
And die in terror of thy guiltiness !

Dream on, dream on, of bloody deeds and death;
Fainting, despair; despairing, yield thy breath !
(To Richmond) I died for hope ere I could lend thee aid;
But cheer thy heart and be thou not dismayed. 175
Good and good angels fight on Richmond's side,
And Richard falls in height of all his pride.

[Exit.]

Richard starteth up out of a dream.

King Richard. Give me another horse ! Bind up my wounds !
Have mercy, Jesu ! Soft ! I did but dream.
O coward conscience, how dost thou afflict me ! 180
The lights burn blue. It is now dead midnight.
Cold fearful drops stand on my trembling flesh.
What do I fear ? Myself ? There's none else by.
Richard loves Richard: that is, I am I.
Is there a murderer here ? No. Yes, I am 185
Then fly. What, from myself ? Great reason why !
Lest I revenge. What, myself upon myself ?
Alack, I love myself. Wherefore ? For any good
That I myself have done unto myself ?
O no ! Alas, I rather hate myself 190
For hateful deeds committed by myself.
I am a villain. Yet I lie, I am not.
Fool, of thyself speak well. Fool, do not flatter.
My conscience hath a thousand several tongues,
And every tongue brings in a several tale, 195
And every tale condemns me for a villain.
Perjury, perjury in the highest degree,
Murder, stern murder in the direst degree,
All several sins, all used in each degree,
Throng to the bar, crying all, 'Guilty ! Guilty !' 200
I shall despair, There is no creature loves me;
And if I die, no soul will pity me.

Nay, wherefore should they, since that I myself
Find in myself no pity to myself ?
Methought the souls of all that I had murdered 205
Came to my tent, and every one did threat
Tomorrow's vengeance on the head of Richard.

Enter Ratcliffe.

Ratcliffe. My lord !

King Richard. Zounds. who is there ?

Ratcliffe. Ratcliffe, my lord 'tis I. The early village cock 210
Hath twice done salutation to the morn.
Your friends are up and buckle on their armor.

King Richard. O Ratcliffe, I have dreamed a fearful dream !
What think'st thou, will our friends prove all true ?

Ratcliffe. No doubt, my lord.

King Richard. O Ratcliffe, I fear, I fear ! 215

Ratcliffe. Nay, good my lord, be not afraid of shadows.

King Richard. By the apostle Paul, shadows tonight
Have struck more terror to the soul of Richard
Than can the substance of ten thousand soldiers
Armed in proof and led by shallow Richmond. 220
'Tis not yet near day. Come, go with me.
Under our tents I'll play the easedropper
To see if any mean to shrink from me.

Exeunt Richard and Ratcliffe.

Enter the Lords to Richmond sitting in his tent.

Lord. Good morrow, Richmond.

Richmond. Cry mercy, lords and watchful gentlemen, 225
That you have ta'en a tardy sluggard here.

Lords. How have you slept, my lord ?

Richmond. The sweetest sleep and fairest-boding dreams
That ever ent'red in a drowsy head
Have I since your departure had, my lords. 230
Methought their souls whose bodies Richard murdered

Came to my tent and cried on victory.
I promise you my heart is very jocund
In the remembrance of so fair a dream.
How far into the morning is it, lords ?

Lords. Upon the stroke of four.

Richmond. Why, then 'tis time to arm and give direction.

His Oration to his Soldiers.

More than I have said, loving countrymen,
The leisure and enforcement of the time
Forbids to dwell upon; yet remember this: 240
God, and our good cause fight upon our side;
The prayers of holy saints and wronged souls,
Like high-reared bulwarks, stand before our faces.
Richard except, those whom we fight against
Had rather have us win than him they follow. 245
For what is he they follow ? Truly, gentlemen,
A bloody tyrant and a homicide;
One raised in blood and one in blood established;
One that made means to come by what he hath,
And slaughtered those that were the means to help him; 250
A base foul stone, made precious by the foil
Of England's chair, where he is falsely set;
One that hath ever been God's enemy.
Then if you fight against God's enemy,
God will in justice ward you as his soldiers; 255
If you do sweat to put a tyrant down,
You sleep in peace, the tyrant being slain;
If you do fight against your country's foes,
Your country's fat shall pay your pains the hire;
If you do fight in safeguard of your wives, 260
Your wives shall welcome home the conquerors;
If you do free your children from the sword,
Your children's children quits it in your age.

Then in the name of God and all these rights,
Advance your standards, draw your willing swords. 265

For me, the ransom of my bold attempt
Shall be this cold corpse on the earth's coldface;
But if I thrive, the gain of my attempt
The least of you shall share his part thereof. 270

Sound drums and trumpets boldly and cheerfully;
God and Saint George ! Richmond and victory !

[Exeunt.]

Enter King Richard, Ratcliffe, and [Soldiers].

King Richard. What said Northumberland as touching Richmond ?

Ratcliffe. That he was never trained up in arms.

King Richard. He said the truth; and what said Surrey then ?

Ratcliffe. He smiled and said, 'The better for our purpose.' 275

King Richard. He was in the right, and so indeed it is.

The clock striketh.

Tell the clock there. Give me a calendar.

Who saw the sun today ?

Ratcliffe. Not I, my lord.

King Richard. Then he disdains to shine; for by the book
He should have braved the east an hour ago. 280

A black day will it be to somebody.

Ratcliffe !

Ratcliffe. My lord ?

King Richard. The sun will not be seen today;
The sky doth frown and lour upon our army.
I would these dewy tears were from the ground. 285

Not shine today ! Why, what is that to me

More than to Richmond ? For the selfsame heaven
That frowns on me looks sadly upon him.

Enter Norfolk.

Norfolk. Arm, arm, my lord; the foe vaunts in the field.

King Richard. Come, bustle, bustle. Caparison my horse. 290

Call up Lord Stanley, bid him bring his power.
I will lead forth my soldiers to the plain,
And thus my battle shall be ordered:
My foreward shall be drawn out all in length,
Consisting equally of horse and foot; 295
Our archers shall be placed in the midst;
John Duke of Norfolk, Thomas Earl of Surrey,
Shall have the leading of this foot and horse.
They thus directed, we will follow
In the main battle, whose puissance on either side 300
Shall be well winged with our chiefest horse.
This, and Saint George to boot ! What think'st thou, Norfolk ?

Norfolk. A good direction, warlike sovereign.

This found I on my tent this morning.

He showeth him a paper.

"Jockey of Norfolk, be not so bold, 305
For Dickon thy master is bought and sold."

King Richard. A thing devised by the enemy.

Go, gentlemen, every man unto his charge.
Let not our babbling dreams affright our souls;
Conscience is but a word that cowards use, 310
Devised at first to keep the strong in awe;
Our strong arms be our conscience, swords our law !
March on, Join bravely, let us to it pell-mell,
If not to heaven, then hand in hand to hell.

His Oration to his Army.

What shall I say more than I have inferred ? 315
Remeber whom you are to cope withal,
A sort of vagabonds, rascals, and runaways,
A scum of Britains and base lackey peasants,
Whom their o'ercloyed country vomits forth
To desperate ventures and assured destruction. 320
You sleeping safe, they bring to you unrest;

You having lands, and blest with beauteous wives,
 They would distraint the one, distain the other.
 And who doth lead them but a paltry fellow,
 Long kept in Britain at our mother's cost, 325
 A milksop, one that never in his life
 Felt so much cold as over shoes in snow ?
 Let's whip these stragglers o'er the seas again,
 Lash hence these overweening rags of France,
 These famished beggars, weary of their lives, 330
 Who, but for dreaming on this fond exploit,
 For want of means, poor rats, had hanged themselves.
 If we be conquered, let men conquer us,
 And not these bastard Britains, whom our fathers
 Have in their own land beaten, bobbed, and thumped, 335
 And in record left them the heirs of shame.
 Shall these enjoy our lands ? Lie with our wives ?
 Ravish our daughters ? (*Drum afar off.*) Hark !
 I hear their drum.
 Fight, gentlemen of England ! Fight, bold yeomen !
 Draw, archers, draw your arrows to the head ! 340
 Spur your proud horses hard and ride in blood !
 Amaze the welkin with your broken staves !

Enter a Messenger.

What says Lord Stanley ? Will he bring his power ?

Messenger. My lord, he doth deny to come.

King Richard. Off with his son George's head ! 345

Norfolk. My lord, the enemy is past the marsh.

After the batttle let George Stanley die.

King Richard. A thousand hearts are great within my bosom.

Advance our standards, set upon our foes !

Our ancient word of courage, fair Saint George, 350

Inspire us with the spleen of fiery dragons !

Upon them ! Victory sits on our helms.

Exeunt.

[Scene IV. Bosworth Field.]

Alarum; excursions. Enter Catesby

[and Norfolk].

Catesby. Rescue, my Lord of Norfolk, rescue, rescue !

The King enacts more wonders than a man,

Daring an opposite to every danger.

His horse is slain, and all on foot he fights,

Seeking for Richmond in the throat of death.

5

Rescue, fair lord, or else the day is lost !

Alarums. Enter [King] Richard.

King Richard. A horse ! A horse ! My kingdom for a horse !

Catesby. Withdraw, my lord ! I'll help you to a horse.

King Richard. Slave, I have set my life upon a cast,

And I will stand the hazard of the die

10

I think there be six Richmonds in the field;

Five have I slain today instead of him.

A horse ! a horse ! My kingdom for a horse !

[Exeunt.]

[Scene V. Bosworth Field.]

Alarum. Enter [King] Richard and Richmond;

they fight; Richard is slain.

Retreat and flourish. Enter Richmond, [Stanley,

Earl of] Derby, bearing the crown, with divers

other Lords.

Richmond. God and your arms be praised, victorious friends !

The day is ours; the bloody dog is dead.

Stanley. Courageous Richmond, well hast thou acquit thee.

Lo, here this long-usurped royalty

From the dead temples of this bloody wretch

5

Have I plucked off, to grace thy brows withal.

Wear it, enjoy it, and make much of it.

Richmond. Great God of heaven, say amen to all !
 But tell me, is young George Stanley living ?

Stanley. He is, my lord, and safe in Leicester town, 10
 Whither, if it please you, we may now withdraw us.

Richmond. What men of name are slain on either side ?

Stanley. John Duke of Norfolk, Walter Lord Ferrers,
 Sir Robert Brakenbury, and Sir William Brandon.

Richmond. Inter their bodies as become their births. 15
 Proclaim a pardon to the soldiers fled
 That in submission will return to us;
 And then, as we have ta'en the sacrament,
 We will unite the White Rose and the Red.
 Smile heaven upon this fair conjunction, 20
 That long have frowned upon their enmity !
 What traitor hears me and says not amen ?
 England hath long been mad and scarred herself;
 The brother blindly shed the brother's blood,
 The father rashly slaughtered his own son, 25
 The son, compelled, been butcher to the sire.
 All this divided York and Lancaster,
 Divided in their dire division,
 O, now let Richmond and Elizabeth,
 The true succeeders of each royal house, 30
 By God's fair ordinance conjoin together !
 And let their heirs, God, if thy will be so,
 Enrich the time to come with smooth-faced peace,
 With smiling plenty, and fair prosperous days !
 Abate the edge of traitors, gracious Lord, 35
 That would reduce these bloody days again
 And make poor England weep in streams of blood !
 Let them not live to taste this land's increase
 That would with treason wound this fair land's peace !
 Now civil wounds are stopped, peace lives again; 40

That she may long live here, God say amen !

Exeunt.

FINIS

กิจกรรมที่ 2

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ใจความสำคัญ (theme) ของละครเรื่อง Richard III คืออะไร ? แตกต่างจาก Henry V หรือไม่ ?
2. ท่านเรียนรู้อะไรบ้างจากคำพูดของริชาร์ดดยุคแห่งกลอสเตอร์ ในองก์ 1 ฉาก 1 บรรทัดที่ 1-44 ?
3. ใครบ้างที่เป็นเหยื่อของริชาร์ด ? บุคคลเหล่านั้นสมควรตายหรือไม่ ? ทำไม?

4. ท่านชอบพระเจ้าริชาร์ดในละครหรือไม่ ? ทำไม ?

5. อะไรคือสาเหตุที่แท้จริงในการถูกกำจัดของจอร์จ ดยุกแห่งแคล์เรนส์ ?

6. พระเจ้าริชาร์ดและริชมอนด์ต่อสู้กันที่ไหน ? ผลการรบเป็นอย่างไร

7. ความฝันของพระเจ้าริชาร์ดและริชมอนด์เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ?
ความฝันของทั้งสองมีส่วนเกี่ยวข้องกับการต่อสู้อย่างไร ?

บทสรุป

เชคสเปียร์นำเสนอละคร Richard III ในลักษณะที่แตกต่างจาก Henry V เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่า Richard III จะดูดีน้อยกว่า Henry V ในเรื่องของการแสดงความยิ่งใหญ่ของฉากและเหตุการณ์ความตระการตาในการประดับประดาพระราชวังของฝรั่งเศส แต่อรรถรสและคุณค่าของการแสดงละครใน Richard III มีเปี่ยมล้นตามจินตนาการของผู้ประพันธ์

แบบประเมินผลก่อนเรียน

แบบประเมินผลหลังเรียน

จงเลือกข้อที่ถูกที่สุด

1. วิลเลียม เชกสเปียร์เป็นนักเขียนชาติใด ?
 1. ชาวเยอรมัน
 2. ชาวอเมริกัน
 3. ชาวอังกฤษ
 4. ชาวฝรั่งเศส
2. ถ้านักศึกษาต้องการศึกษาชีวิตของเชกสเปียร์ นักศึกษาควรจะไปศึกษาที่ไหน ?
 1. มิวนิค
 2. เคมบริดจ์
 3. นิวยอร์ค
 4. สเตรทฟอร์ด-อัฟออน-เอวอน
3. วิลเลียม เชกสเปียร์เป็นนักประพันธ์ในยุคใด ?
 1. ยุคอลิชาปีธัน
 2. ยุคมืด
 3. ยุคโรแมนติก
 4. ยุคกรีกโรมัน
4. วรรณคดีด้านใดที่เจริญสูงสุดในยุคอลิชาปีธัน ?
 1. นวนิยาย
 2. ละคร
 3. โคลงกลอน
 4. เรื่องสั้น
5. "การเป็นไปหรือเหตุการณ์ที่เป็นไป" เป็นความหมายของข้อใด ?
 1. พงศาวดาร
 2. ละคร
 3. วรรณคดี
 4. ประวัติศาสตร์
6. หากในประวัติศาสตร์ไม่มีผู้ใดบันทึกเหตุการณ์ความเป็นไปในช่วงเวลาหนึ่งเราจะสืบหาข้อมูลเหล่านั้นจากที่ใด ?
 1. ตามหาดัชนีที่อยู่ในยุคนั้นมาให้ปากคำ
 2. เดินป่าเพื่อเสาะหาร่องรอยบนพื้นดินและต้นไม้
 3. ส่องกล้องดูดาวเพื่อดูการเคลื่อนย้ายของดาวต่างๆ แล้วนำมาทำนาย
 4. ค้นหาข้อบันทึกทางวรรณคดี เช่น ละคร โคลง หรือร้อยแก้วต่าง ๆ
7. ผลงานต่อไปนี้ ข้อใดที่ไม่ใช่ผลงานของเชกสเปียร์ ?
 1. Robin Hood
 2. Julius Caesar
 3. A Midsummer Night's Dream
 4. King Lear
8. ละครในข้อใดจัดเป็นละครประวัติศาสตร์ ?
 1. King John
 2. King Lear
 3. Othello
 4. The Merchant of Venice

9. ละครในข้อใดจัดเป็น ละครชุด ?

1. Richard I

2. Richard III

3. Henry VIII

4. Henry V

10. ละครในข้อใดจบภายในเรื่องนั่นเอง ?

1. Henry VIII

2. Henry V

3. Henry VI

4. Henry IV

จงตอบคำถาม

11. ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้าง หลังจากที่ได้ศึกษาวิชา EN 463 และท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนกระบวนวิชานี้ ?

แนวตอบและเฉลย

แนวตอบและเฉลย

1. แบบประเมินผลก่อนเรียน

1. (1).	2. (2)	3. (4)	4. (4)	5. (3)
6. (3)	7. (4)	8. (4)	9. (1)	10. (4)
11. (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

2. บทที่ 1

กิจกรรมที่ 1

เชคสเปียร์เป็นกวีและนักเขียนชาวอังกฤษ สันนิษฐานกันว่า เขาเกิด เมื่อวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.1564 ที่เมือง สแตรทฟอร์ด-อัฟออน-เอวอน ในประเทศอังกฤษ และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 23 เมษายน ค.ศ. 1616 ที่บ้านเกิดของเขาเอง เชคสเปียร์ได้รับการศึกษา ขั้นต้นที่ Grammar School ในเมืองสแตรทฟอร์ด เขาแต่งงาน กับแอนน์ แฮทเธเวย์ เมื่ออายุ 18 ปี และมีลูกทั้งหมด 3 คน ต่อมาในปี ค.ศ. 1587 เชคสเปียร์เดินทางร่วมไปกับคณะละคร เพื่อเริ่มอาชีพเป็นนักแสดง และนักเขียนบทละครโดยอยู่ในความ ดูแลของเอิร์ลแห่งเขาแทมทัน เชคสเปียร์ผลิตผลงานทาง วรรณคดีออกมามากมายหลายประเภทและมีชื่อเสียงมากที่สุด ในยุคนั้น

กิจกรรมที่ 2

แบบฝึกหัดท้ายบท

(ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

(ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

3. บทที่ 2

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมที่ 2

(ศึกษารายละเอียดในหน้า 10)

ข้อ 1 การละครในรัชสมัยของพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 เจริญรุ่งเรือง ถึงขีดสุด และเป็นที่ยอมรับกันทั้งในราชสำนักและสังคมภายนอก ละครในยุคนี้จะมีใจความสำคัญ (theme) เกี่ยวกับเรื่องราวของ มนุษย์ การแก้แค้น และการทำสงครามเพื่อยุติข้อขัดแย้ง (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในหน้า 12)

ข้อ 2 The Globe คือโรงละครสาธารณะที่สร้างในกรุงลอนดอน มีลักษณะเป็นทรงกลมเมื่อดูจากภายนอก มีความสูง 3 ชั้น หลังคาเปิดโล่งเพื่อรับแสงสว่าง The Globe ถูกไฟไหม้ 2 ครั้ง เมื่อมีไฟไหม้ครั้งใหญ่ในกรุงลอนดอน และ The Globe มีความ

- สัมพันธ์กับเชคสเปียร์ คือ เป็นสถานที่ที่คณะละครของเชคสเปียร์ ใช้แสดง ละครของเชคสเปียร์
- แบบฝึกหัดท้ายบท
- ข้อ 1 ท่านสามารถไปชมละครได้ที่โรงละครสาธารณะซึ่งเป็นของเอกชน และจะต้องจ่ายเงินซื้อตั๋วเข้าชมละคร ราคาของตั๋วมีหลายราคา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโรงละครที่เข้าชม
- ข้อ 2 ละครอังกฤษยุคอลิซาเบธันแตกต่างจากละครในยุคกลาง คือ วัตถุประสงค์ของละคร ละครยุคกลางจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสั่งสอนผู้คนเกี่ยวกับความเชื่อในศาสนา เช่น Mystery play Miracle play และ Morality play นอกจากนี้ได้แสดงวีรกรรมของวีรบุรุษผู้กล้า เช่น Folk play แต่หากต้องการใช้ละครในงานเลี้ยงหรืองานเฉลิมฉลอง ละครจะเป็นแบบ Secular interlude การละครในยุคนี้จึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายในสังคมภายนอกแต่ละครในยุคอลิซาเบธันมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมากที่สุดเพราะใจความสำคัญ (theme) ของละครในยุคนี้ไม่ใช่เพียงแต่อนุรักษ์ละครแบบดั้งเดิม แต่ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องราวของมนุษย์มากขึ้น นักเขียนบทละครมีอิสระในการเขียนและการใช้จินตนาการสังเกตได้จากมีละครหลายประเภทเกิดขึ้นในยุคนี้ เช่น Tragedy Comedy Romance และ History ได้มีการสร้างโรงละครสาธารณะขึ้นหลายแห่ง และประชาชนนิยมไปชมละครกันมากในยุคอลิซาเบธันนี้

4. บทที่ 3

กิจกรรมที่ 1

- ข้อ 1 **ประวัติศาสตร์** มีความหมายได้หลายนัย ดังนี้
1. สิ่ง que แสดงเหตุการณ์และความเป็นไปที่อุบัติขึ้นในที่ใดๆ ในโลก
 2. การสืบสวน การค้นหา วิชาวิจัยและการตามสืบหาความจริง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และนำมาถกกันถกถอง คัดเลือก พิจารณา วิจัย และตีความตามระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์แห่งการวิพากษ์
 3. การเป็นไปหรือเหตุการณ์ที่เป็นไป
 4. การไต่สวนหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในช่วงหนึ่งของอดีต โดยอาศัยการค้นคว้ากับศาสตร์สาขาอื่นๆ
- วรรณคดี** หมายถึง ผลงานหรือวรรณกรรมที่นักเขียนแต่งขึ้นโดยกำหนดให้มีใจความสำคัญของเรื่อง ฉาก ตัวละครและเหตุการณ์

ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่งดงาม หรืออาจหมายถึงศิลปะที่มุ่งแสดงอารมณ์ จินตนาการ ความงามและความไพเราะ

ข้อ 2 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

กิจกรรมที่ 2

วรรณคดี และ ประวัติศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันโดยดูจากลักษณะและจุดประสงค์ของการบันทึกเรื่องราวของทั้งสองคำ

กิจกรรมที่ 3

ข้อ 1 ละครประวัติศาสตร์ของเชกสเปียร์มีลักษณะคล้ายกับละครประวัติศาสตร์อื่นๆ ในยุคอิลลิซาบีธัน เชกสเปียร์ได้ศึกษาค้นคว้าบันทึกประวัติศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลหรือเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์มาผสมเข้ากับจินตนาการของเขาเอง ละครแต่ละเรื่องอาจมีเกร็ดทางประวัติศาสตร์เล็กน้อยไม่เท่ากัน

ข้อ 2 การแบ่งเนื้อหาละครประวัติศาสตร์ของเชกสเปียร์เหมือนกับละครแบบอื่นๆ ของเขา เช่น แต่ละเรื่องจะมี 5 องก์ (act) และฉากย่อยๆ การเสนอเนื้อหาในละครประวัติศาสตร์บางเรื่องจะมีบทเจรจาของตัวละครเปิดเรื่อง ยกเว้นละครเรื่อง **Henry IV ภาค 2 Henry V และ Henry VIII**

แบบฝึกหัดท้ายบท

(ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

5. บทที่ 4

กิจกรรมที่ 1

ข้อ 1 ละครชุดของเชกสเปียร์เป็นละครที่มีเนื้อหาและเหตุการณ์เกี่ยวเนื่องกับละครเรื่องที่ได้ประพันธ์ก่อนหน้านี้แล้ว ดังนี้
ละครเรื่องที่ 1 → ละครเรื่องที่ 2 → ละครเรื่องที่...

ข้อ 2 ละครชุดแรกของเชกสเปียร์เป็นละครที่มีชื่อเรื่องเดียวกัน แต่แบ่งเป็น 3 ภาค คือ **Henry VI ภาค 1-3**

กิจกรรมที่ 2

ข้อ 1 ละครชุดที่สองของเชกสเปียร์มี 3 เรื่อง แต่มีหนึ่งเรื่องแบ่งเป็น 2 ภาค ละครชุดนี้คือ **Richard II Henry IV ภาค 1-2 และ Henry V**

ข้อ 2 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

แบบฝึกหัดท้ายบท

ข้อ 1 ละครชุดของเชกสเปียร์แบ่งคร่าวๆ ได้ 2 ชุดคือ

ชุดแรก **Henry VI ภาค 1-3**

ชุดที่สอง **Richard II Henry IV ภาค 1-2 และ Henry V**

ข้อ 2 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

6. บทที่ 5
กิจกรรมที่ 1

พระเจ้าเฮนรีที่ 5 มีพระยศเดิมเป็นเอิร์ลแห่งเชสเตอร์ ดยุกแห่งคอร์นวอลล์ ดยุกแห่งอะควิเทนและแลงแคสเตอร์ และเจ้าชายแห่งเวลส์ ตามลำดับ ทรงประสูติวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1387 ที่เมืองมอนเมาธ์และสวรรคตวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1422 ที่แคมป์ทหารในเมือง บอยส เดอ วินเซนส์ ประเทศฝรั่งเศส พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ. 1413 พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์แห่งประเทศอังกฤษที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม และพระปรีชาสามารถในการรบและการปกครองประเทศ (ศึกษา รายละเอียดเพิ่มเติมในหน้า 34)

กิจกรรมที่ 2

- ข้อ 1 ละครเรื่อง **Henry V** จัดเป็นละครประวัติศาสตร์แบบสุนาฏกรรม โดยพิจารณาผลของเหตุการณ์ในตอนท้ายของเรื่อง พระเจ้าเฮนรีที่ 5 ทรงประสบชัยชนะในการทวงสิทธิ์ในดินแดนของประเทศฝรั่งเศส พระองค์ทรงรบ ได้ชัยชนะที่สนามรบเอจินคอร์ท และนอกจากนี้ทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงแคทเธอรีน พระธิดาของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 6 แห่งฝรั่งเศส
- ข้อ 2 เหตุการณ์ในบทละครเรื่องนี้เกิดขึ้นในพระราชวังของพระเจ้าเฮนรีที่ 5 ในประเทศอังกฤษ สนามรบเอจินคอร์ท และพระราชวังของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 6 ในประเทศฝรั่งเศส ฉากของเหตุการณ์ที่เป็นประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่คือ การรบที่เอจินคอร์ท
- ข้อ 3 ใจความสำคัญของละคร **Henry V** คือ การทวงสิทธิ์ของพระเจ้าเฮนรีที่ 5 ในดินแดนของประเทศฝรั่งเศสโดยใช้กำลังทหารด้วย พระองค์ถือว่ามีเป็นสิทธิ์อันชอบธรรมของพระองค์ที่ทรงมีเชื้อสายของราชวงศ์ฝรั่งเศสด้วย ที่เชคสเปียร์เลือกให้ใจความสำคัญของเรื่องในทำนองนี้ เพื่อสดุดีวีรกรรมของพระเจ้าเฮนรีที่ 5 ผู้นำชื่อเสียงของประเทศอังกฤษให้ขจรขยายและทรงขยายอาณาเขตและอาณาภาพของอังกฤษให้กว้างไกลยิ่งใหญ่มากกว่ายุคใด ๆ ของกษัตริย์พระองค์อื่น และการที่เชคสเปียร์เลือกให้การทำสงครามกับฝรั่งเศส เพราะผู้คนในยุคอิลิชาปิอันให้ความสนใจกับสงครามเนื่องจากพวกเขาถือว่าเป็นการทำสงครามเพื่อประเทศและเพื่อพระเจ้า
- ข้อ 4 เชคสเปียร์เสนอเนื้อหาของละคร **Henry V** โดยแบ่งออกเป็น 5 องก์ ในแต่ละองก์ก็จะมีคอรัสออกมาทำหน้าที่เกริ่นนำเรื่องและ

เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละองก์ และจะเปลี่ยนฉากจากที่หนึ่งไปเป็นอีกที่หนึ่งเหมือนกับการเสนอเรื่องแบบภาพยนตร์ (ส่วนคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษา โดยให้แสดงเหตุผลด้วยว่า ทำไมจึงคิดเช่นนั้น)

- ข้อ 5 ความรักที่เชกสเปียร์ได้นำเสนอในละครเรื่อง Henry V คือ
1. ความรักความห่วงใยของกษัตริย์ต่อกองทัพของพระองค์ เช่น การที่พระเจ้าเฮนรี่ที่ 5 ทรงปลอบพระองค์เพื่อตรวจกองทหารของพระองค์
 2. ความรักของประชาชนต่อประเทศชาติ เช่น การที่ทหารพากันออกรบทั้งที่บางคนไม่ทราบว่าตนออกรบเพื่อใคร
 3. ความรักของต่างประเทศ เช่น การเกี่ยวพาราสีของพระเจ้าเฮนรี่ที่ 5 ต่อเจ้าหญิงแคทเธอรีน นับเป็นความรักแรกพบ และจบลงด้วยการอภิเษกสมรส

แบบฝึกหัดท้ายบท ข้อ 1 บุคลิกภาพของพระเจ้าเฮนรี่ที่ 5 พระองค์จริงกับในละครมีลักษณะเหมือนกันค่อนข้างมาก เช่น การใช้ชีวิตสำราญในวัยเยาว์ การที่ทรงมีพระปรีชาในการโน้มน้าวจิตใจทุกคนให้เห็นพ้องกับพระองค์ พระองค์ทรงมีความกล้าหาญในการรบและทรงเป็นกษัตริย์ที่ดีพระองค์หนึ่ง

ข้อ 2 เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่พบได้ในละคร Henry V คือ การต่อสู้กันที่ฮาร์ฟเลอร์ (Harfleur) (องก์ 3 ฉาก 3) การต่อสู้กันที่เอจิงคอร์ท (Agincourt) (องก์ 4) การที่อาร์คบิชอปแห่งแคนเทอแบรีแสดงเหตุผลเกี่ยวกับกฏซาลิก (Salic law) (องก์ 1 ฉาก 2 บรรทัดที่ 33-95) การเซ็นสัญญาสงบศึกระหว่างอังกฤษและฝรั่งเศส และการอภิเษกสมรสของพระเจ้าเฮนรี่ที่ 5 กับเจ้าหญิงแคทเธอรีน

ข้อ 3 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

7. บทที่ 6 กิจกรรมที่ 1

ละครตอนเดียวจบ เป็นละครที่มีเนื้อหาตามชื่อเรื่อง จะมีฉากเหตุการณ์ ตัวละคร จุดสุดยอดของเรื่อง และจบบริบูรณ์ในเรื่อง โดยที่ผู้ประพันธ์ไม่ได้เตรียมการใด ๆ เพื่อจะประพันธ์ละครเรื่องนั้นต่ออีก หรือประพันธ์เรื่องใหม่ที่มีเนื้อหาเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน เช่น ละครเรื่อง Romeo and Juliet (หรือ King Lear) ของ เชกสเปียร์ (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

กิจกรรมที่ 2

- แบบฝึกหัดท้ายบท
- ข้อ 1 **ละครตอนเดียวจบ** มีลักษณะแตกต่างจาก**ละครชุด**ที่การจบเนื้อหาของแต่ละเรื่อง และการวางแผนการล่องหน้าของผู้ประพันธ์
- ข้อ 2 **Richard III** มีเนื้อหาแตกต่างจากละครชุดเรื่อง **Henry V** อย่างเห็นได้ชัดในประเด็นต่อไปนี้
1. บุคลิกภาพของตัวละครเอกของเรื่อง
 2. การขึ้นครองราชย์ของกษัตริย์ทั้งสองพระองค์
 3. การปกครองประชาชน
 4. การทำสงคราม
- ข้อ 3 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

8. บทที่ 7

กิจกรรมที่ 1

พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงเป็นพระอนุชาของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 4 และเป็นผู้สำเร็จราชการในรัชสมัยพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 ซึ่งเป็นพระนัดดาของพระองค์ พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงสถาปนาตนเป็นกษัตริย์ในปี ค.ศ. 1483 หลังจากได้รับการสนับสนุนจากบรรดาขุนนางในราชสำนัก และสมาชิกสภาสามัญและบาทหลวง พระองค์ทรงจัดให้มีการส่งเสริมด้านการค้าและการจัดตั้งสถาบันปฏิรูปทางการเงิน แต่ต่อมาเหล่าขุนนางบางคนให้การสนับสนุนเฮนรีที่วดอร์ให้ชิงราชบัลลังก์จากพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 และได้รับชัยชนะไปในที่สุด พระองค์สวรรคต วันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ. 1485 ที่สนามรบในเมืองบอสเวิร์ธ

กิจกรรมที่ 2

- ข้อ 1 ใจความสำคัญ (theme) ของละครเรื่อง **Richard III** คือ การขึ้นสู่อำนาจและการสูญเสียอำนาจของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 กษัตริย์ผู้ที่ทรงกระทำได้ทุกอย่างเพื่อได้มาซึ่งราชบัลลังก์อังกฤษ และทรงโหดร้ายกับผู้ที่ขวางทางหรือขัดพระทัย ใจความสำคัญของละครเรื่องนี้จึงแตกต่างจากละคร **Henry V** ใน **Henry V** เซคสเปียร์ แสดงความเป็นกษัตริย์ที่ดีของพระเจ้าเฮนรีที่ 5 พระองค์ทรงรับฟังความคิดของคนอื่น และทรงการบออย่างกล้าหาญ เซคสเปียร์เขียนละครเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อสดุดีวีรกรรมของพระองค์
- ข้อ 2 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)
- ข้อ 3 เหยื่อของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ได้แก่ ดยุคแห่งแคล์เรนส์ พระเชษฐาของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 และพระอนุชา (ดยุคแห่งยอร์ก) เฮสติ้งส์และบักกิงแฮมผู้เคยอยู่ข้างเดียวกับ

พระองค์ และพระมเหสีแอนน์ ฯลฯ หากจะพิจารณากันให้ดีจะเห็นว่าบุคคลเหล่านี้ไม่สมควรได้รับโทษถึงตาย เพราะบางคนเป็นบุคคลที่ไม่มีความผิดร้ายแรงอันใด

- ข้อ 4 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)
- ข้อ 5 สาเหตุที่แท้จริงในการถูกจำขังของจอร์จ ดยุกแห่งแคล์เรนส์ ไม่ใช่เพราะอักษร G ที่นำหน้าชื่อของท่าน แต่เป็นแผนการอันแยบยลของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ที่จะกำจัดจอร์จให้พ้นทางที่จะขึ้นครองราชย์ของตน โดยสร้างข่าวลือเกี่ยวกับอักษร G ขึ้นมา
- ข้อ 6 พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 และริชมอนด์ต่อสู้กันที่สนามรบบอสเวิร์ธ ผลของการรบคือ ริชมอนด์ได้รับชัยชนะโดยสังหารพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ในสนามรบ
- ข้อ 7 ความฝันของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 และริชมอนด์แตกต่างกัน ความฝันของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 เป็นฝันร้าย ปีสัจหรือวิญญาณของบุคคลที่พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงประหารได้พากันมาสาปแช่งพระองค์ ส่วนความฝันของริชมอนด์เป็นฝันที่ดี วิญญาณของคนเหล่านั้นมาให้กำลังใจกับเขา ซึ่งความฝันของคนทั้งสองนี้มีส่วนเกี่ยวพันกับการต่อสู้ในสนามรบ ดังนั้น ผู้อ่านและผู้ชมจะสามารถทำนายผลของการรบได้ล่วงหน้า

แบบฝึกหัดท้ายบท ข้อ 1 การเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 แตกต่างจากพระเจ้าเฮนรีที่ 5 คือ พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ทรงแย่งบัลลังก์จากพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 5 แต่พระเจ้าเฮนรีที่ 5 ทรงเสด็จขึ้นครองราชย์โดยการสืบสันตติวงศ์ต่อจากพระราชบิดา (พระเจ้าเฮนรีที่ 4)

ข้อ 2 (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)

9. แบบประเมินผลหลังเรียน

1. (3)	2. (4)	3. (1)	4. (2)	5. (4)
6. (4)	7. (1)	8. (1)	9. (4)	10. (1)
11. (ส่งคำตอบให้อาจารย์ตรวจ)				

ภาคผนวก

1. รายนามตัวละครในละครของเชคสเปียร์

วิลเลียม เชคสเปียร์ (William Shakespeare)

ริชาร์ด เบอร์แบดจ์ (Richard Burbadge)

จอห์น เฮมมิงส์ (John Hemmings)

อ็อกัสติน ฟิลลิปส์ (Augustine Phillips)

วิลเลียม เคมท์ (William Kempt)

ธอมัส พูพ (Thomas Poope)

จอร์จ ไบรอัน (George Bryan)

เฮนรี คอนเดิล (Henry Condell)

วิลเลียม สลาย (William Slye)

ริชาร์ด คาวลี (Richard Cowly)

จอห์น โลวิน (John Lowine)

แซมมวล ครอส (Samuell Crosse)

อเล็กซานเดอร์ คูก (Alexander Cooke)

แซมมวล กิลเบิร์น (Samuel Gilburne)

รอเบิร์ต อาร์มิน (Robert Armin)

วิลเลียม ออสเลอร์ (William Ostler)

นาธาน ฟิลด์ (Nathan Field)

จอห์น อันเดอร์วูด (John Underwood)

นิโคลัส ทูลีย์ (Nicholas Tooley)

วิลเลียม เอกเคิลสโตน (William Ecclestone)

โจเซฟ เทย์เลอร์ (Josheph Taylor)

รอเบิร์ต เบนฟิลด์ (Robert Benfield)

รอเบิร์ต กอก (Robert Goughe)

ริชาร์ด รอบินสัน (Richard Robinson)

จอห์น แชนด์ (John Shancke)

จอห์น ไรซ์ (John Rice)

นาธาน ฟิลด์

ริชาร์ด เบอร์แบดจ์

เบน จอนสัน

วิลเลียม สลาย

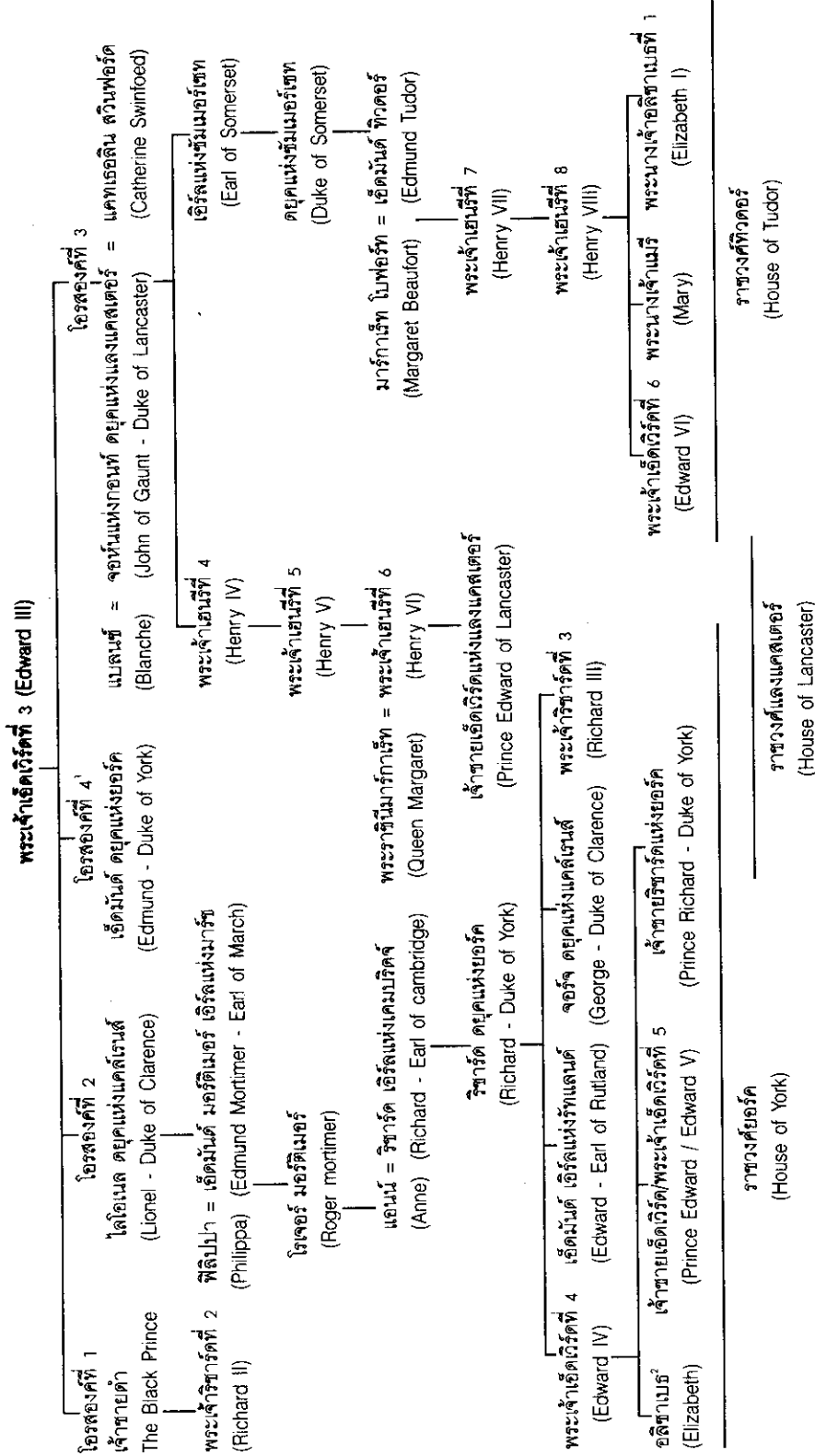

เอ็ดเวิร์ด เอลเลน

2. ลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญของวิลเลียม เชกสเปียร์

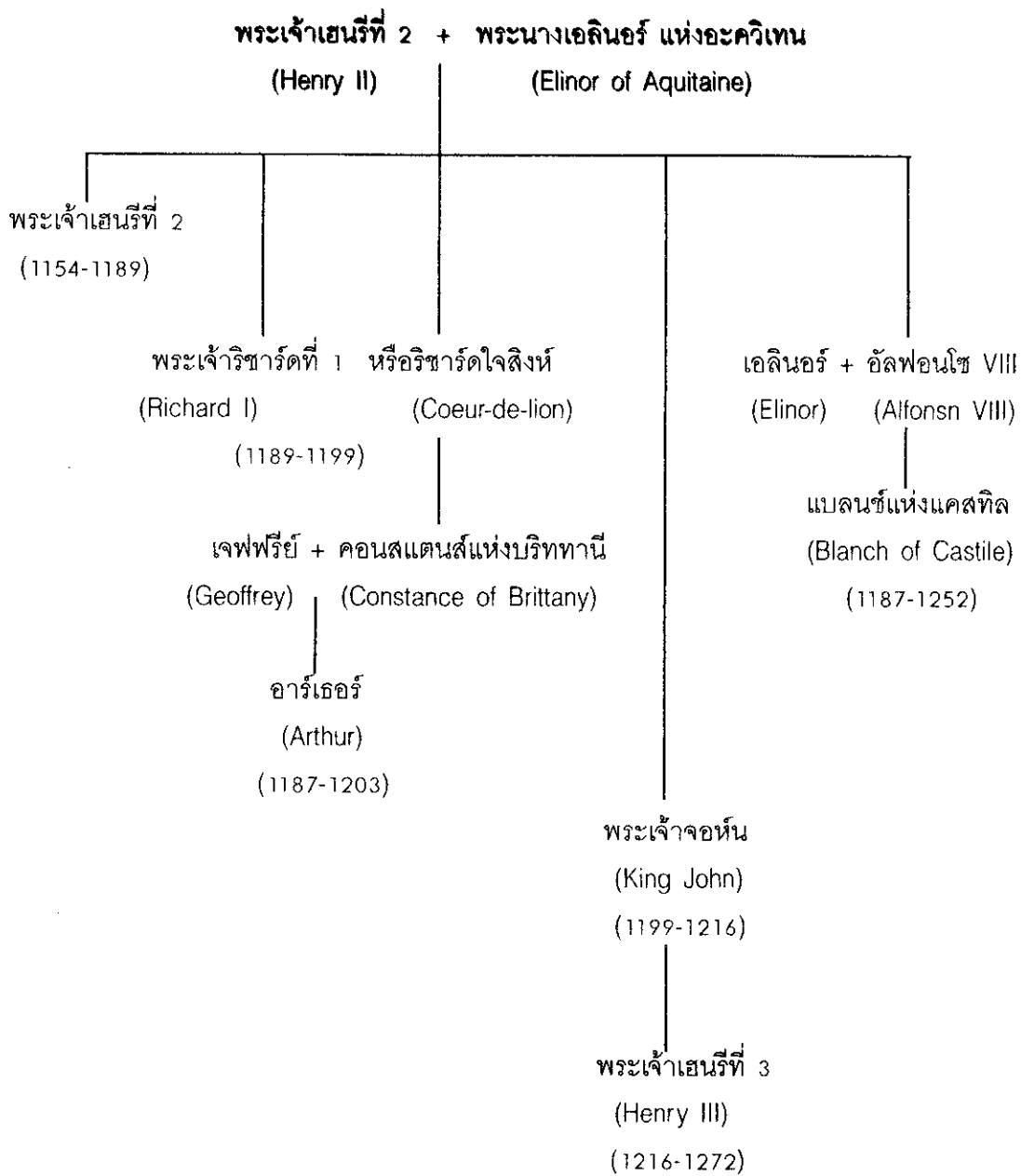
- ค.ศ. 1564 เชกสเปียร์เกิดที่เมืองสแตรทฟอร์ด-อัฟออน-เอวอน และเข้าพิธีรับศีล
วันที่ 26 เมษายน
- ค.ศ. 1582 แต่งงานกับนางสาว แอนน์ แฮทเธอร์เวย์
- ค.ศ. 1583 ชูแซนนา ลูกสาวคนแรกเกิด
- ค.ศ. 1584 แฮมเน็ทและจูดิธ คู่แฝดชาย-หญิงเกิด
- ค.ศ. 1590-92 เปิดแสดง Henry VI Part 1-3 ที่กรุงลอนดอน
- ค.ศ. 1592 เกรแฮม กรีน (Graham Green) เขียนวิจารณ์ละครเรื่อง Henry VI Part 1-3
- ค.ศ. 1592-93 Richard III The Comedy of Errors
- ค.ศ. 1593-94 Titus Andronicus The Taming of the Shrew
- ค.ศ. 1594-95 Two Gentlemen of Verona Love's Labor's Lost Romeo and Juliet
- ค.ศ. 1595-96 Richard II A Midsummer Night's Dream
- ค.ศ. 1596-97 King John The Merchant of Venice
- ค.ศ. 1598-99 Much Ado about Nothing Henry V
- ค.ศ. 1599 กำเนิดโรงละคร The Globe ในกรุงลอนดอน
- ค.ศ. 1599-1600 Julius Caesar As You Like It Twelfth Night
- ค.ศ. 1600-61 Hamlet The Merry Wives of Windsor
- ค.ศ. 1601 สาวกนิกาย Essex ว่าจ้างคณะละครของเชกสเปียร์แสดงละครเรื่อง
Richard II เพื่อโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนต่อต้านระบอบการปกครองที่มี
กษัตริย์เป็นประมุข
- ค.ศ. 1601-02 Troilus and Cressida
- ค.ศ. 1602-03 All's Well That Ends Well
- ค.ศ. 1604-05 Measure for Measure Othello
- ค.ศ. 1605-06 King Lear Macbeth
- ค.ศ. 1606-07 Antony and Cleopatra
- ค.ศ. 1607-08 Coriolanus Timon of Athens
- ค.ศ. 1608-09 Pericles
- ค.ศ. 1609-10 Cymbeline
- ค.ศ. 1610-11 The Winter's Tale
- ค.ศ. 1611-12 The Tempest
- ค.ศ. 1612-13 Henry VIII The Two Noble Kinsmen
- ค.ศ. 1613 ไฟไหม้โรงละคร The Globe ขณะเปิดการแสดง Henry VIII เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน
- ค.ศ. 1616 เชกสเปียร์เสียชีวิตที่บ้านเกิดเมื่อวันที่ 23 เมษายน
- ค.ศ. 1623 บทละครของเชกสเปียร์ถูกตีพิมพ์เป็นครั้งแรก

3. แผนผังแสดงความเป็นมาของราชวงศ์ยอร์ก แลงแคสเคอร์และทีวดอร์

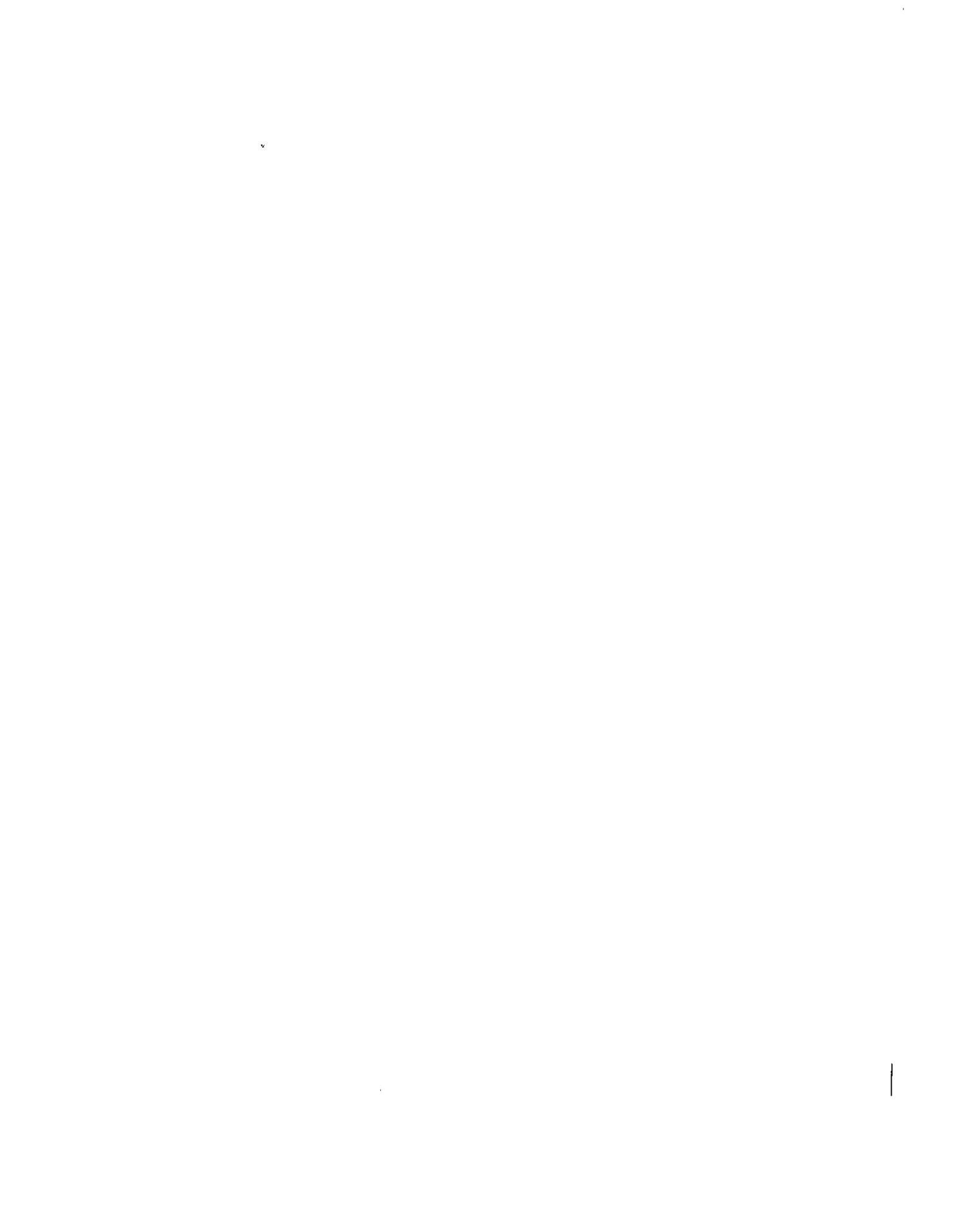

¹ การจับดาบไอโรสที่ 4 ไว้ข้างหน้าไอโรสองค์ที่ 3 ของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 3 เพื่อให้แน่ใจว่าไอโรสองค์ที่ 3 แสดงความเป็นมาของราชวงศ์ยอร์กที่มีความชัดเจนมากขึ้น
² อลิซาเบธอภิเษกสมรสกับพระเจ้าเฮนรี่ที่ 7 แห่งราชวงศ์ทีวดอร์

4. แผนผังแสดงลำดับการสืบสันตติวงศ์ตั้งแต่พระเจ้าเฮนรีที่ 2 - 3

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- Campbell, Lily B., **Shakespeare's Histories : Mirrors of Elizabethan Policy**, Bristol : Methuen, 1980.
- Evans, G. Blakeemore, **The Riverside Shakespeare**, Boston : Houghton Mifflin, 1974.
- Inglis, Rewey Belle and Josephine Spear, **Adventures in English Literature**, New York : Harcourt, Brace and Company, 1958.
- Leggatt, Alexander, **Shakespeare's Political Drama**, London : Routledge, 1988.
- Shakespeare, William, **Henry IV : Part Two**, Ontario : A Signet Classic, 1965.
- Shakespeare, William, **Henry VI : Part One**, Ontario : A Signet Classic, 1967.
- Shakespeare, William, **Henry VI : Part Three**, Ontario : A Signet Classic, 1968.
- Shakespeare, William, **King John & Henry VIII**, Ontario : A Signet Classic, 1967.
- Shakespeare, William, **Richard II**, Ontario : A Signet Classic, 1963.
- Shakespeare, William, **Richard III**, New York : A Signet Classic, 1964.
- Thornley, G.C. and Gwyneth Roberts, **An Outline of English Literature**, Hong Kong : Longman, 1984.
- Waith, Eugene M., ed., **Shakespeare : The Histories**, New Jersey : Prentice-Hall, 1965.
- Wickham, Glynne, **Shakespeare's Dramatic Heritage**, London : Routledge & Kegan Paul, 1969.
- ปิยะนาถ มณฑา, **งานประพันธ์ประเภทละครของอังกฤษและอเมริกัน**, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน, **วรรณกรรมประวัติศาสตร์**, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- มาตยา อิงคนารต, **ประวัติศาสตร์นิพนธ์ (คู่มือ)**, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- สอ เสถบุตร, **New Model English-Thai Dictionary**, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

